

Lieta Nr. [..]
Lietvedības Nr. [..]

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2024. gada 18. jūnijā

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija šādā sastāvā

tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese	Aina Nicmane,
tiesnese	Iveta Brimerberga,
tiesnese	Signe Kalniņa,
ar sekretārēm	[..] [..]

piedaloties pie administratīvās atbildības sauktās personas SIA “Tet” pilnvarotajiem pārstāvjiem	[..] [..] [..]
---	----------------------

aizstāvēm zvērinātām advokātēm	[..] [..]
--------------------------------	--------------

Datu valsts inspekcijas pārstāvēm	[..] [..]
-----------------------------------	--------------

atklātā tiesas sēdē 2024. gada 8. maijā un 4. jūnijā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu saistībā ar SIA “Tet” apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas tiesas 2023. gada 20. aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Datu valsts inspekcijas (turpmāk arī – Iestāde) Uzraudzības nodaļas juriskonsulta 2022. gada 7. janvāra lēmumu Nr. [..] nolemts uzsākt administratīvā pārkāpuma procesu un atzīt SIA “Tet” par pie atbildības saucamo personu par SIA “Tet” rīcību elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanā, līguma sagatavošanā, noslēgšanā un izpildē, nepārbaudot personu, kuras attālināti piesaka elektronisko sakaru pakalpojumu, identitāti, šādu personas datu glabāšanu un nodošanu trešajām personām, kā arī SIA “Tet” klientu personas datu glabāšanu un apstrādi tādiem mērķiem, kas nav norādīti sabiedrības Privātuma politikā, tādējādi personas datus apstrādā bez Vispārīgās datu aizsardzības regulas (Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regula Nr. 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK) (turpmāk arī – Datu regula) 6. panta 1. punktā noteiktā

tiesiskā pamata un pretēji Vispārīgās datu aizsardzības regulas 5. panta 1. punkta “a”, “b”, “d”, “e” un “f” apakšpunktā noteiktajiem personas datu apstrādes principiem.

[2] Ar Datu valsts inspekcijas Uzraudzības nodaļas juriskonsulta 2022. gada 15. jūlija lēmumu Nr. [...] (turpmāk arī – Sākotnējs lēmums), pastāvot atbildību mīkstinošiem apstākļiem: pie atbildības saucamā persona atzinusi un nožēlojusi izdarīto, nolemts: sodīt pie atbildības saucamo personu SIA “Tet”, piemērojot administratīvo sodu – naudas sodu 640 000 naudas soda vienību apmērā, kas atbilst 3 200 000 EUR.

Piemērot nosacītu daļēju naudas soda samaksu, līdz 2022. gada 1. augustam samaksājot uzlikto naudas sodu 50 % apmērā, t.i., 1 600 000 EUR. Neizpildot nosacījumu par naudas soda samaksu līdz 2022. gada 1. augustam, uzliktais sods ir jāsamaksā pilnā apjomā 3 200 000 EUR.

[3] Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam [2], SIA “Tet” to pārsūdzēja.

[4] Ar Iestādes direktores 2022. gada 9. septembra lēmumu Nr. [...] (turpmāk arī – Iestādes lēmums) nolemts grozīt lēmumā Nr. [...] par soda piemērošanu piemēroto sodu uz naudas sodu 1 200 000 EUR.

[5] Nepiekrītot Iestādes lēmumam [4] SIA “Tet” to pārsūdzēja Rīgas pilsētas tiesā.

[6] Ar Rīgas pilsētas tiesas (turpmāk arī – Tiesa) 2023. gada 20. aprīļa spriedumu nosprieda atstāt negrozītu Datu valsts inspekcijas 2022. gada 9. septembra lēmumu Nr. [...] [4], bet SIA “Tet” sūdzību noraidīt.

[7] Par pirmās instances tiesas spriedumu [6] apelācijas sūdzību iesniedza SIA “Tet” (turpmāk arī – Sūdzības iesniedzēja vai Tet) pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte [...] (pilnvara derīga līdz 2023. gada 31. decembrim), lūdzot atcelt pirmās instances tiesas spriedumu [6] un izbeigt administratīvā pārkāpuma procesu, norādot turpmāk minēto.

[7.1] 2022. gada 20. aprīlī SIA “Tet” saņēma Rīgas pilsētas tiesas tiesneses I. Melderis 2023. gada 20. aprīļa spriedumu lietā Nr. [...], tiesvedības Nr. [...], ar kuru nolemts atstāt negrozītu Datu valsts inspekcijas direktores Jekaterinas Macukas 2022. gada 9. septembra lēmumu Nr. [...], bet SIA “Tet” 2022. gada 26. septembra sūdzību noraidīt.

[7.2] Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 225. panta otro daļu tiesa spriedumu pamato ar apstākļiem, kuri nodibināti ar pierādījumiem administratīvā pārkāpuma lietā, savukārt 226. panta piektajā daļā noteikts sprieduma motīvu daļas norādāmais obligātais saturs, proti, norāda tiesas secinājumus par sūdzības pamatotību; administratīvā pārkāpuma lietā konstatētos faktus, pierādījumus, uz kuriem pamatoti tiesas secinājumi, un argumentus, ar kuriem noraidīti konkrēti pierādījumi; tiesību normas, kuras tiesa piemērojusi; konstatēto administratīvā pārkāpuma lietas apstākļu juridisko novērtējumu, kā arī atsauces uz tiesas nolēmumiem un juridisko literatūru, kā arī citu speciālo literatūru, ko tiesa izmantojusi savā argumentācijā. Atbilstoši Administratīvās atbildības likuma 94. pantam amatpersona, augstāka amatpersona un tiesa pierādījumus

novērtē pēc savas iekšējās pārlicības, kas pamatota uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izpētītiem visiem administratīvā pārkāpuma lietas apstākļiem to kopumā, pēc likuma un tiesiskās apziņas. Detalizēta analīze par katru no aspektiem norādīta turpmāk.

[7.3] Sūdzības iesniedzēja, iepazīstoties ar pirmās instances tiesas sprieduma saturu, secināja, ka ir ignorēti sūdzībā norādītie Tet argumenti un apstākļi, kā arī tiesas lēmuma argumentācija satur pretrunas un kļūdas. Tiesa nav veikusi uzraudzību par iestādes lēmuma likumību un nav izvērtējusi visus lietas apstākļus, turklāt vairākus Tet pierādījumus un iebildumus atstājusi bez vērtējuma, lai gan Datu valsts inspekcijas iesniegtie pierādījumi tiek vērtēti pilnā apmērā, neatkarīgi no tā, vai tie iesniegti termiņā, tā nevienlīdzīgi attiecoties pret lietas dalībniekiem. Tādēļ Tet uzskata, ka ar spriedumu nepamatoti nav apmierināta Tet sūdzībā norādītā prasība atcelt lēmumu pilnībā un izbeigt administratīvā pārkāpuma procesu. Sūdzības iesniedzēja norādīja, ka Tet, uzturot jau lietā un sūdzībā paustos iebildumus, spriedumu uzskata par prettiesisku un pārsūdz to pilnā apmērā.

[7.4] Sūdzības iesniedzēja norāda, ka sprieduma apelācija ir būtiska ne tikai Tet tiesību un likumisko interešu aizstāvībai, bet vienveidīgas tiesu prakses veidošanā. Datu valsts inspekcija, pieņemot lēmumu, ir īstenojusi pieeju, kas ir pretēja tai, uz kuru tirgus dalībnieki līdz tam ir paļāvušies, un spriedumā tas atstāts nepārvērtēts: a) objektīva izmeklēšana iestādē; b) paļāvība uz iestādē īstenotu likumīgu pārbaudes procesu Fizisko personu datu apstrādes likuma ietvaros un administratīvajā pārkāpuma procesā; c) “konsultē vispirms” princips. Ja Datu valsts inspekcijas lēmuma pieņemšanā īstenotā un spriedumā nostiprinātā pieeja netiek pārskatīta, sūdzības iesniedzēja uzskata, ka veidojas precedents, kur:

1) īstenojot likumā noteiktās kontroles un uzraudzības funkcijas, iestāde veido tādu pārbaudes procesu, kas privātpersonai neparedz pilnīgi nekādas tiesības, bet uzliek tikai sadarbības pienākumu, lai gan iespējamās sekas ir Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas izpratnē krimināltiesiska (“mazā krimināllieta”) rakstura (Datu valsts inspekcijas un tiesas atbalstītā Fizisko personu datu apstrādes likuma 15. un 16. panta interpretācija, ka neklātienēs pārbaudēs privātpersonai nav tiesību);

2) iestāde kontroles un uzraudzības funkcijas ietvaros veic izmeklēšanu, tā aizstājot administratīvā pārkāpuma procesu (lai gan likumdevējs ir vēlējis novērst šādu iespēju);

3) iestāde rīkojas ultra vires, ja uzskata, ka likumdevējs nav devis pietiekami efektīvas pilnvaras mērķu sasniegšanai, un “precīzē” likumu patstāvīgi – privātpersonu iesaiste izmeklēšanas darbībās/pārbaudē, neatkarīgi no tā, ka Administratīvas atbildības likums un Fizisko personu datu apstrādes likums šādas tiesības neparedz (tiesa šobrīd rada precedentu, nenorādot likuma normu, kas Datu valsts inspekcijai ļautu iesaistīt privātpersonas, bet vienlaikus akceptējot šādu iestādes rīcībspējas pārkāpumu).

[7.5] Sūdzības iesniedzēja norāda, ka Tet ieskatā procesuālo pārkāpumu juridiskais izvērtējums ir īpaši būtisks ne vien šajā lietā, bet arī visai tiesību sistēmai kopumā, lai nodrošinātu tiesiskumu un tiesisko stabilitāti.

Tet kategoriski iebilst pret pirmās instances tiesas spriedumā norādīto, ka Tet nav izteicis iebildumu pret materiālo tiesību normu piemērošanu un pārkāpuma esamību, tā pamatošanā izmantotajiem pierādījumiem. Pirmkārt, Tet ir detalizēti sniedzis iebildumus

par materiālo tiesību un procesuālo tiesību interpretāciju un piemērošanu, kā arī ir sniedzis iebildumus par pierādījumu novērtējumu un par to trūkumu kopsakarā ar izvirzīto apsūdzību par personas datu apstrādes principu neievērošanu elektronisko pakalpojumu jomā. Otrkārt, Tet vērs uzmanību, ka Tet nav jāpierāda savs nevainīgums, bet Datu valsts inspekcijai ir jāpamato un tiesiski korekti jāpierāda Tet vaina, izslēdzot jebkādas saprātīgas šaubas. Savukārt tiesai, izskatot lietu pēc būtības, bija pienākums pārbaudīt un vērtēt lietā gan faktu, gan tiesību jautājumus. Attiecīgi, tiesai bija jāpārbauda, vai lietā esošie pierādījumi ir pietiekami apsūdzībai un vainojamības pierādīšanai, izslēdzot jebkādas saprātīgas šaubas.

[7.6] Sūdzības iesniedzējas ieskatā, ja pirmās instances tiesa būtu apmierinājusi Tet 2023. gada 3. februāra lūgumu lietu izskatīt mutvārdu procesā (17.04.2023. atsauksmē uz Datu valsts inspekcijas paskaidrojumiem netika izteikti nekādi lūgumi, kā tiesa spriedumā to nepamatoti norāda), tiesai būtu iespēja uzdot jautājumus Tet, lai pareizi izprastu lietā svarīgus apstākļus, t.sk., par elektronisko sakaru pakalpojumu tvērumu kopsakarā ar lietā esošajiem pierādījumiem, un Tet būtu iespēja paskaidrot neskaidros jautājumus.

Atbilstoši Administratīvās atbildības likuma 198. panta trešajai daļai tiesnesis var uzdot procesa dalībniekiem rakstveidā atbildēt uz jautājumiem par administratīvā pārkāpuma lietas faktiskajiem apstākļiem un juridisko būtību. Tet nekādus jautājumus no tiesas nav saņēmis, taču no sprieduma redzams, ka neskatoties uz Tet centieniem sūdzībā skaidrot termina “elektroniskie sakaru pakalpojumi” nozīmi ar mērķi izskaidrot, kāpēc Datu valsts inspekcijai ierosinātā lieta nav attiecināma uz visiem Tet sniegtajiem pakalpojumiem, tiesa to līdz galam nav izpratusi. Lai gan lietā attiecībā uz to vispār nav pierādījumu, tiesa ir atzinusi, ka Tet neievēro regulas prasības visos elektronisko sakaru pakalpojumos, ko piedāvā – virszemes televīziju, interaktīvo televīziju, internetu, utt. Šāds atzinums nav pamatots, jo katra pakalpojuma risinājums, t.sk., pakalpojuma pieteikšanas kārtība, var atšķirties un ir acīmredzams, ka lietā nav tas vērtēts un par to pierādījumi nav ne pieprasīti, ne iegūti. Tādēļ tiesas secinājums nav pareizs.

Attiecīgi, arī katrs gadījums tiek izmeklēts individuāli, katrai iespējamai personas datu apstrādes neatbilstībai bija jābūt izmeklētai individuāli, nevis Tet jāsaņem nekonkrēti jautājumi, no kuru atbildēm vēlāk tiek izdarīti neprecīzi slēdzieni. Par to, ka pastāv vairāki pārkāpumi, Datu valsts inspekcija tikai tiesvedības laikā savos sniegtajos paskaidrojumos paziņoja, pirms tam bija viens “ilgstošs pārkāpums”, arī tam netika nodrošināts juridisks pamatojums. Tiesa šo ir atstājusi bez vērtējuma, lai gan tas acīmredzami norāda uz pārkāpuma kvalifikācijas defektiem.

[7.7] Sūdzības iesniedzēja norāda, ka elektronisko pakalpojumu nozare ir plaša un specifiska, kas iekļauj daudz un dažādu datu apstrādes darbības un tehniskos aspektus, tādēļ Tet vienmēr ir proaktīvi centies tikt uzklauts un klātienē atbildēt uz visiem Datu valsts inspekcijas, tiesas jautājumiem, lai novērstu jebkādus pārpratumus un neskaidrības, tomēr šos centienus iestāde un tiesa nav ņēmusi vērā, faktiski norobežojoties no Tet uzklautāšanas. Šī norobežošanās no uzklautāšanas tieši ir radījusi neskaidrības par apsūdzības tvērumu un soda pamatotību. Nav iespējams realizēt pārskatatbildības principu, ja Tet nav informēts, ko un kādā tvērumā Datu valsts inspekcija vēlas zināt. Apsūdzību veido un uztur valsts iestāde, nevis privātpersona, tādēļ tieši iestāde ir tā, kurai būtu jāinformē precīzi par visu tai nepieciešamo informāciju, definējot, par kuru elektronisko sakaru pakalpojumu ir runa.

Savukārt, lai tiesa spētu pārbaudīt, vai lietā esošie fakti ir atbilstoši apsūdzībai, ir nepieciešams precīzi nodalīt elektronisko sakaru pakalpojumu un datu apstrādes darbības, par kurām ir runa. Tet ir gatavs sniegt atbildes un paskaidrojumus. Visu nenoskaidroto apstākļu rezultātā vienas fiziskas personas lieta, kas cita starpā ietver noziedzīgu nodarījuma elementus, kur cietušais ir gan šī fiziskā persona, gan Tet, tiek pārvērsta par visu Tet personas datu apstrādes principu pārkāpumu, kas ir nepamatoti un nepareizi gan no faktoloģiskā, gan juridiskā skata punkta. Kā rezultātā, pat, ja pārkāpums šajā vienā gadījumā eksistē, piemērots ir nepareizs un nesamērīgs sods.

[7.7.1] Sūdzības iesniedzējs sūdzībai pievienojis tabulas, kurās norādīti Tet ieskatā uz sprieduma motivācijas trūkumiem un tiesiskuma defektiem norādītie aspekti, kas ietver gan Tet iebildumus par materiālo tiesību normu piemērošanu, interpretāciju, gan procesuālo normu pārkāpumus, gan atteikšanos vērtēt pierādījumus, un, daļā, kur tiek vērtēti, novērtējuma kļūdas.

[7.8] Sūdzības iesniedzēja norāda, ka pirmās instances tiesa ir nepareizi piemērojusi un/vai iztulkojusi gan Fizisko personu datu apstrādes likumu, gan Regulu, kā arī ir pārkāpusi Administratīvā atbildības likuma procesuālo tiesību normas. Tiesa nav pilnvērtīgi veikusi kontroli par iestādes veiktā procesa tiesiskumu un pieņemtā lēmuma pamatotību, kas ir iestādes rīcības apstrīdēšanas jēga un būtība.

Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka tiesa Tet pierādījumus nav vērtējusi pēc būtības, piemēram, sašaurinot sūdzības tvērumu, nepieņemot atsauksmi uz paskaidrojumiem, tādēļ tā nav viedokļa nesakritība ar tiesu, jo tiesa nav sniegusi savu vērtējumu, bet pārkopējusi Datu valsts inspekcijas paskaidrojumus savā spriedumā, nesniedzot juridisku vērtējumu, piemēram, kāpēc tās ieskatā un uz kāda tiesiska pamata privātpersonas ir iesaistāmas izmeklēšanas darbībās, vai kādi faktiskie apstākļi apliecina, ka Tet būtu nodevis nepilngadīgas personas datus, tāpat tiesa nav vērtējusi, kādēļ tās ieskatā “datu nodošana” un “datu noplūde” ir viens un tas pats, u.tml. Piemēram, vadlīniju “Pamatnostādnes administratīvo naudas sodu piemērošanai un noteikšanai Regulas 2016/679 vajadzībām” 10. lapas b) apakšpunktā ir analizēta pārkāpuma iespējamā klasifikācija – “tīšs” vai “neuzmanības dēļ” izdarīts pārkāpums. Ievadā ir paskaidrots, ka “Vispārīgā nozīmē “tīši” ietver gan apzināšanos, gan vēlmi attiecībā uz pārkāpuma būtību, savukārt “netīši” nozīmē, ka nav bijis nodoma izraisīt pārkāpumu, lai gan pārzinis/apstrādātājs ir pārkāpis rūpības pienākumu.

Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka šādu sprieduma defektu ir daudz, jo lieta jau pašā sākumā nav pareizi izmeklēta un noteiktas apsūdzības robežas un saturs, lai Tet varētu realizēt tiesības uz aizstāvību, kā arī tiesa varētu lietā esošos materiālus pārbaudīt kopsakarā ar Regulas izvirzītajām prasībām pārzinim. Nav saprotams, kā no viena identitātes zādības gadījuma, kur cietušais ir gan privātpersona, gan Tet, Datu valsts inspekcija un tiesa var atvasināt, ka Tet visos elektronisko sakaru pakalpojumos pārkāpj Regulu. Tāpat nav skaidrs, kā Datu valsts inspekcijai un tiesai var būt vienaldzīgs fakts, kurā brīdī parādījās nepilngadīgas personas personas kods, vainu par tā apstrādi identificējot Tet, jo Tet šādus datus vispār nav apstrādājis – ja ir šaubas par datu avotu, tad būtu jācenšas tās novērst, nevis jāprezumēt Tet vainu, turklāt, šaubas būtu jāvērtē par labu Tet. Tet nevar pierādīt negatīvu faktu, proti, ka nav datus nodevis. Ja administratīvā pārkāpuma lietā esošie pierādījumi nav

pilnīgi un objektīvi, tajos nav savlaicīgi un vispusīgi fiksēti pārkāpuma apstākļi, tie nevar kalpot par pamatu personas saukšanai pie administratīvās atbildības. Pierādīšanas standartam administratīvā pārkāpuma lietā ir jābūt augstam un pielīdzinātam kriminālprocesa vispārējiem principiem un pierādīšanas noteikumiem. Šāds spriedums nav tiesisks, kā arī radīs bīstamu precedentu, ietekmējot Datu valsts inspekcijas pārbaūžu praksi negatīvi, proti, nepamatoti ierobežojot privātpersonu tiesības.

Lietā nav vērtēti Tet iesniegtie argumenti un pierādījumi, saskaņā ar kuriem Tet neatzīst Regulas pārkāpumu pēc būtības, tāpat nav veikta iestādes procesuālās rīcības izvērtēšana un procesuālo pārkāpumu ietekme uz iestādes lēmumu un privātpersonas tiesisko interešu aizstāvību. Tāpat tiesa nav pilnvērtīgi pārbaudījusi, vai sods ir noteikts atbilstoši tiesību aktiem – likumīgi un taisnīgi, pamatojoties uz atbilstoši normu un lietā pārbaudītiem faktiem. Pat, ja tiesa, pamatojoties uz lietas materiāliem tomēr konstatētu, ka pastāv pārkāpums viena gadījuma ietvaros, piemēram, Regulas 32. panta par “nepietiekami savlaicīgi” ieviestu papildu tehnisko aizsardzības mehānismu, tad tiesai bija nevis jāatstāj negrozīts Datu valsts inspekcijas lēmums, bet gan jāmaina kvalifikācija (uz mazāku sankciju saskaņā ar 32. pantu un izrietoši Regulas 83. panta 4. punktu) un attiecīgi arī jāpiemēro samērīgs sods. Lietā ir identificējamās kļūdas pierādījumu vērtēšanā, pretrunas un atteikums pierādījumus vērtēt pēc būtības, kas ir novedis pie netaisnīga un prettiesiska sprieduma.

[8] Rīgas apgabaltiesā 2024. gada 8. martā saņemti sūdzības iesniedzējas papildu paskaidrojumi, kuros ir norādīts turpmāk minētais.

p

[8.1] Sūdzības iesniedzēja uzskata spriedumu par prettiesisku un uztur prasību pilnā apmērā, balstoties uz jau lietā un apelācijas sūdzībā paustajiem argumentiem, un, pamatojoties uz Administratīvās atbildības likuma 191. panta pirmās daļas 6. un 7. punktu, paskaidrojumos uzsver būtiskākos apelācijas argumentus, kā arī detalizētāk izskaidro jau iepriekš paustos apelācijas argumentus.

[8.1.1] Sūdzības iesniedzēja norāda, ka pirmās instances tiesa ir izdarījusi nepamatotu slēdzienu, ka Tet sūdzība par Datu valsts inspekcijas (turpmāk arī – DVI) lēmumu ir galvenokārt balstīta uz DVI procesuālo darbību pamatotības un piemērotā soda apmēra apstrīdēšanu (skat. sprieduma 19. punktu). Šāda nostāja netieši liecina, ka SIA “Tet” argumenti pēc būtības nav vērtēti. Sūdzības iesniedzēja nepiekrīt DVI argumentiem un DVI lēmumam pēc būtības.

[8.1.2] Sūdzības iesniedzēja norāda, ka tiesa, vērtējot datu apstrādes prettiesiskumu, ir atsaukusies tikai uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (turpmāk tekstā – Datu regula) esošajiem vispārīgajiem datu aizsardzības principiem.

Pirmās instances tiesas ieskatā (sprieduma 18. punkta 1. apakšpunkts), kas pamatojas uz DVI secinājumiem (DVI direktores 2022. gada 9. septembra lēmuma Nr. [...]) (turpmāk – DVI direktores lēmums), 2.6. punkts) SIA “Tet” administratīvais pārkāpums izpaužas sekojoši: (...) klientam, piesakot elektronisko sakaru pakalpojumu, pakalpojums tiek nodrošināts un pieslēgts, klientam neapstiprinot līgumu, tādējādi Tet apstrādā tādu

personu datus, kuru identitāte nav pārbaudīta, līdz ar to tiek pārkāpts Datu regulas 5. panta 1. punkta “a” un “d” apakšpunkts)(..).

No sprieduma izriet, ka situācijā, kad klients nav apstiprinājis līgumu, SIA “Tet” veic personas datu apstrādi bez tiesiska pamata un šāda darbība ir kvalificējama kā Datu regulas 5. panta 1. punkta “a” apakšpunkta pārkāpums. SIA “Tet” nepiekrīt šādai Datu regulas interpretācijai. SIA “Tet” ieskatā, lai nonāktu pie secinājuma, ka SIA “Tet” veiktajai datu apstrādei nav tiesiska pamata, tiesai bija jāveic izvērtēšana pamatojoties uz Datu regulas 6. pantu, kas nosaka personas datu apstrādes tiesiskos pamatus. Proti, tiesai bija jākonstatē, ka personas datu apstrādei nav piemērojams neviens no Datu regulas 6. panta 1. punktā noteiktajiem tiesiskajiem pamatiem. Sūdzības iesniedzēja šajā sakarā norāda, ka SIA “Tet” īstenotā personas datu apstrāde pamatojas uz Datu regulas 6. panta 1. punkta “b” apakšpunktu, kas nosaka, ka personas datu apstrāde ir pieļaujama, ja apstrāde ir vajadzīga līguma, kura līgumslēdzēja puse ir datu subjekts, izpildei vai pasākumu veikšanai pēc datu subjekta pieprasījuma pirms līguma noslēgšanas.

Sūdzības iesniedzēja vērs uzmanību, ka ne Datu regula, ne arī Latvijas Republikas normatīvo aktu materiālajās tiesību normās nav atrodams pienākums elektronisko sakaru komersantam veikt klientu identitātes pārbaudi, kas izpaužas kā obligāta “stingrā autentifikācija”. Tiesa ir atstājusi bez izvērtēšanas SIA “Tet” paustos argumentus attiecībā uz šādu Datu regulas iztulkošanu, jo pēc DVI lēmumā un tiesas spriedumā paustā secināms, ka šāda klienta identifikācijas prasība datu ievākšanas brīdī ir attiecināma uz pilnīgi visiem komersantiem, kas sniedz pakalpojumus digitālajā vidē, un tā izriet no Datu regulas 5. panta 1. punkta “d” apakšpunkta.

Sūdzības iesniedzējas ieskatā DVI un tiesa nesamērīgi plaši interpretējusi šo tiesību normu. Šādas interpretācijas rezultātā tiek pieļauta situācija, kad pārzinim tiek uzlikts pienākums pārbaudīt jebkuru datu subjekta iesniegto datu pareizību, neatkarīgi no tā, ka datu subjekts ir iesniedzis personas datus pats. No lietas faktiskajiem apstākļiem ir secināms, ka par personas datu pareizību pakalpojuma pieteikuma ietvarā ir atbildīgs pats pakalpojuma pieteicējs, jo dati tiek iegūti nepastarpināti no paša datu subjekta. Sūdzības iesniedzēja vērsa uzmanību, ka tā ir vispārpieņemta prakse gan elektronisko pakalpojumu sniedzējiem, gan citiem digitālo pakalpojumu sniedzējiem, ka drošās autentifikācijas esamība vai neesamība tiek noteikta atkarībā no pakalpojuma specifikas vai arī atstāta kā izvēles opcija klientiem. Tostarp, DVI piedāvājis pieteikties uz saviem semināriem fizisko personu datu aizsardzības jomā, neveic dalībnieka identitātes drošu verifikāciju, lai arī pieteikšanās DVI piedāvātajiem maksas pakalpojumiem pēc būtības neatšķiras no esošajā administratīvā pārkāpuma lietā vērtētā pieteikšanās pakalpojumam procesa personas datu apstrādes kontekstā.

[8.1.3] Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka tiesa atstājusi bez izvērtējuma SIA “Tet” paustos argumentus attiecībā uz DVI apgalvojumu, ka minētā pakalpojuma ietvaros netiek nodrošināta fizisko personu identifikācija. Sūdzības iesniedzēja atkārtoti vērsa uzmanību, ka fizisko personu identifikācija tiek īstenota, ievadot personas vārdu, uzvārdu, personas kodu un pakalpojuma pieteikšanas procesa pēdējā stadijā apstiprinot Tet ģenerēto līgumu “Mans Tet” pašapkalpošanās portālā ar kādu no drošās autentifikācijas līdzekļiem. Līdz ar to secināms, ka tiesa, pievienojoties šādam secinājumam, nav ņēmusi vērā jau

iepriekšminētos argumentus, ka fizisko personu identitātes pārbaude neizriet kā pārziņa obligāts pienākums pakalpojuma pieteikšanas posmā.

[8.1.4] Sūdzības iesniedzēja atkārtoti uzsver, ka izskatāmajā lietā arī pati DVI atzīst, ka lietā nav cietušo. Līdz ar to SIA “Tet” ieskatā arī tiesai bija jāņem vērā šis fakts, izvērtējot potenciālo pārkāpumu pēc būtības, ņemot vērā, ka lietas izspriešanā svarīgs faktors ir datu subjektiem iespējami radītā kaitējuma apmērs. Šī gadījuma ietvaros netika izpausti īpašu kategoriju personas dati, pārkāpums neradīja draudus personas fiziskajai vai finanšu drošībai, kā arī netika skarts plašs datu subjektu loks.

Datu subjektiem radītā kaitējuma kontekstā īpaši svarīgi atzīmēt gan DVI lēmumā, gan arī tiesas spriedumā esošās pretrunas. Tiesa nav vērtējusi pretrunu tajā, ka SIA “Tet” sodīta arī par prettiesisku datu nodošanu citām personām. Sūdzības iesniedzēja vērs uzmanību, ka svešas personas identitātes zādzība no trešās personas puses nav uzskatāma par datu nodošanu no pārziņa puses. Tāpat sūdzības iesniedzēja atkārtoti uzsver, ka SIA “Tet” nav veikusi prettiesisku apstrādi – nepilngadīgas personas datu nodošanu parāda piedziņai. Ne DVI lēmumā, ne arī tiesas spriedumā nav atrodami pierādījumi, ka SIA “Tet” nodeva nepilngadīgas personas datus, jo vienīgā informācija, ko SIA “Tet” nodeva trešajai pusei parāda piedziņas vērsšanai bija personas vārds un uzvārds (pēc kura nav iespējams noteikt personas vecumu), un pilngadīgas personas personas kods. Līdz ar to sūdzības iesniedzēja uzskata, ka ir pilnīgi nepamatoti apgalvot, ka Tet veica prettiesisku nepilngadīgas personas datu nodošanu, jo Tet nevar nest atbildību par: 1) trešās personas veiktu identitātes viltošanu un 2) parādu piedzinēja veiktajām darbībām ar neatkarīgi no Tet iegūtiem personas datiem.

[8.1.5] Sūdzības iesniedzēja vērsa uzmanību arī uz to, ka papildus jau iepriekš minētajiem apsvērumiem, tiesa sprieduma pamatošanā balstās uz pieņēmumiem, nevis faktiem. Par faktiem, kas pamato administratīvo pārkāpumu, SIA “Tet” ieskatā nevar tikt atzīti pieņēmumi, jo tie neapstiprina pārkāpuma faktu un ar šiem pieņēmumiem nav iespējams pierādīt SIA “Tet” atbildību administratīvā pārkāpuma izdarīšanā. Piemēram, DVI direktores lēmuma 11.5. un 13.1. punktā ir norādīts, ka 564 gadījumos datu subjekts sniedzis datus, piesakoties pakalpojumam, bet nav noslēdzis līgumu par elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanu, un DVI ieskatā tas nozīmē, ka potenciāli tika ietekmētas 564 personas. Tiesa pievienojas šādam pieņēmumam, taču ir būtiski uzsvērt, ka šāds pieņēmums ir hipotētiska rakstura, jo līguma nenoslēgšanas fakts pats par sevi nenozīmē, ka personas datu apstrāde tiek veikta bez tiesiska pamata vai neatbilstoši Datu regulā nostiprinātajiem principiem. Līdz ar to nav pamatots DVI un tiesas apgalvojums, ka ar pārkāpumu ir potenciāli ietekmētas 564 personas. Lai arī SIA “Tet” šobrīd ir nodrošinājusi to, ka pakalpojums nevar tikt pieslēgts pirms līguma noslēgšanas, sūdzības iesniedzēja vērsa uzmanību uz to, ka, situācijā, kad klients izmanto pakalpojumu un veic tā apmaksu, krāpniecības varbūtība ir niecīga. Par to, cita starpā, liecina arī fakts, ka SIA “Tet” rīcībā nav citu šādu sūdzību un nav informācijas, ka šādas sūdzības būtu saņēmusi DVI.

Sūdzības iesniedzējas ieskatā pieeja, kad sprieduma pamatojums balstās uz pieņēmumiem, nevis faktiem, ir pretrunā ar Datu regulas 83. pantā noteikto un Eiropas Savienības Tiesas judikatūru attiecībā uz Datu regulas 83. panta interpretāciju, kam ir vispārstaistošs spēks. Tā piemēram, Eiropas Savienības Tiesas [...]viens no tiesai uzdotajiem

jautājumiem bija – vai, lai piemērotu naudas sodu uzņēmumam, principā pietiek vien konstatēt objektīvu pienākuma neizpildi, par ko tas ir atbildīgs (*strict liability*). Tiesa šajā sakarā ir paudusi nostāju, ka:

- Datu regulas 83. panta 2. punktā, kur uzskaitīti elementi, uz kuriem pamatojoties uzraudzības iestāde pārzinim piemēro administratīvu naudas sodu, nevienā no minētajā tiesību normā uzskaitītajiem elementiem vispār nav norādīta iespēja saukt pie atbildības pārzini, ja tas nav rīkojies prettiesiski (66. punkts);

- Uzraudzības iestādei, piemērojot administratīvu naudas sodu pārzinim, ir jāņem vērā, ka nosacījumi attiecīgā uz administratīvā soda piemērošanu ietilpst vienīgi Savienības tiesībās, jo šie nosacījumi Datu regulas 83. panta 1. – 6. punktā ir noteikti precīzi, neatstājot dalībvalstīm rīcības brīvību (65. punkts);

- no Datu regulas 83. panta 2. punkta formulējuma izriet, ka tikai tie šīs regulas normu pārkāpumi, kuros konstatējams pārziņa rīcības prettiesiskums, proti, tie, kas izdarīti tīši vai neuzmanības dēļ, var būt pamats pārzinim piemērot administratīvo naudas sodu atbilstoši šim pantam (68. punkts).

[8.1.6] Sūdzības iesniedzēja norāda, ka vērtējot konkrēto administratīvā pārkāpuma lietu, nevar tikt bez ievēribas atstāts fakts, ka konkrētā administratīvā pārkāpuma lieta ir saistīta ar fiziskas personas ļaunprātīgu rīcību, izmantojot citas personas datus (identitātes zādzības vai identitātes viltošanas situācija), lai gūtu finansiālu vai cita veida labumu. Identitātes zādzība vai identitātes viltošana pēc būtības ir prettiesiska darbība un to nevar uzskatīt par vispārpieņemtu praksi, līdz ar to organizatoriskie un tehniskie pasākumi, kas ir saistīti ar datu apstrādes organizāciju, ir saprātīgi plānojami. Administratīvās pārkāpuma lietas ietvaros SIA “Tet” ir uzskatāmi pierādījusi to, ka drošības pasākumi tiek vērtēti un noteikti atbilstoši identificētajiem riskiem un ņemot vērā apstrādes raksturu, kontekstu, apmēru un nolūkus. Tostarp, SIA “Tet” bija paredzējusi un nodrošinājusi identitātes pārbaudi tiesisko attiecību nodibināšanas par elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanu trešajā posmā – brīdī, kad tiek pabeigts līguma noslēgšanas process (tiek apstiprināts līgums no klienta puses, izmantojot klienta identitātes pārbaudes līdzekļus).

Pamatojoties uz minēto, sūdzības iesniedzēja atkārtoti vērsa uzmanību uz nepamatotiem apgalvojumiem, ka pārkāpums būtu izdarīts tīši, jo Tet bija apzinājusies un izvērtējusi riskus, tomēr tie nebija attiecīgi novērtēti un nebija ieviesti atbilstoši riska kontroles pasākumi (DVI direktores lēmums; 11. punkta 5. rindkopa; sprieduma 37. punkts).

Sūdzības iesniedzējas ieskatā šāda pieeja ir pretrunā ar Datu regulas 32. pantā noteikto un Eiropas Savienības Tiesas judikatūru attiecībā uz Datu regulas 32. panta interpretāciju. Tā piemēram, Eiropas Savienības Tiesas lietā C-340/21 viens no tiesai uzdotajiem jautājumiem bija – vai Datu regulas 32. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka pārziņa saskaņā ar šo pantu veikto tehnisko un organizatorisko pasākumu atbilstīgums valsts tiesām ir jānovērtē konkrēti, it īpaši ņemot vērā ar attiecīgo apstrādi saistītos riskus. Tiesa šajā sakarā ir paudusi nostāju, ka: Datu regulas 32. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka pārziņa saskaņā ar šo pantu īstenoto tehnisko un organizatorisko pasākumu atbilstīgums valsts tiesām ir jānovērtē konkrēti, ņemot vērā ar attiecīgo apstrādi saistītos riskus un novērtējot, vai šo pasākumu raksturs, saturs un īstenošana ir piemēroti šiem riskiem (47. punkts).

Datu regulas 24. un 32. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar personas datu neatļautu izpaušanu vai “trešo personu”, šīs regulas 4. panta 10. punkta izpratnē, neatļautu piekļuvi šādiem datiem nav pietiekami, lai uzskatītu, ka attiecīgā pārziņa īstenotie tehniskie un organizatoriskie pasākumi nav “atbilstoši” 24. un 32. panta izpratnē (31. punkts).

Papildus sūdzības iesniedzēja norāda, ka Datu regulas 83. apsvēruma pirmajā teikumā ir atspoguļota tehnisko un organizatorisko pasākumu ieviešanas robeža: (..) lai saglabātu drošību un novērstu tādu apstrādi, kurā tiek pārkāpta šī regula, pārzinim vai apstrādātājam būtu jānovērtē apstrādei raksturīgie riski un jāīsteno pasākumi šo risku mazināšanai (..). No minētā izriet, ka Eiropas Savienības likumdevējs ir paudis savu nodomu “mazināt” personas datu pārkāpuma riskus, neapgalvojot, ka tos būtu iespējams novērst.

[8.1.7] Sūdzības iesniedzēja norāda, ka tiesa nav pēc būtības izvērtējusi iespējamā pārkāpuma cēloni, proti, ka minētā situācija bija radusies cilvēciska faktora dēļ. SIA “Tet” darbinieks, vēloties nodrošināt ātrāku pakalpojuma izmantošanu klientam, pieslēdza pakalpojumu pirms līguma apstiprināšanas (kas bija identitātes pārbaudes veids). Minētais liecina, ka konkrētā situācija radusies kā izņēmuma gadījums, un nevar tikt uzskatīta par sistemātisku datu aizsardzības pārkāpumu, un tam, savukārt, ir nozīme gan pie pārkāpuma kvalifikācijas, gan pie soda apmēra noteikšanas.

[8.1.8] Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka tiesa nav nodrošinājusi kontroli par to, vai DVI ir piemērojusi vienlīdzīgu un samērīgu sodu, pat, ja konstatētu personas datu apstrādes pārkāpumu kādā no SIA “Tet” veiktajām darbībām. Sūdzības iesniedzēja vērsa uzmanību uz to, ka līdzvērtīgās situācijās DVI ļauj pārziņiem novērst potenciālas Datu regulas neatbilstības un/vai piemēro būtiski mazāka apmēra sodu. Sūdzības iesniedzējai nav izprotama pret to piemērotā soda bardzība salīdzinājumā ar citiem DVI piemērotajiem sodiem (pārskats par DVI piemērotajiem sodiem ietverts DVI lēmuma pārsūdzības dokumentos), kā arī apstākļos, kad, pat ja SIA “Tet” veiktā personas datu apstrādes darbībā kādā daļā būtu konstatējami trūkumi, SIA “Tet” veica trūkumu novēršanu un par to informēja iestādi jau līdz brīdim, kad DVI pieņēma sākotnējo lēmumu.

Sūdzības iesniedzēja norāda, ka pārējie apelācijas motīvi ietverti SIA “Tet” iesniegtajā apelācijas sūdzībā.

[8.2] Sūdzības iesniedzējas ieskatā, vērtējot SIA “Tet” rīcības tiesiskumu, izšķiroši nozīmīgi ir pareizi noteikt personas datu apstrādes darbības, kas ir kvalificējas kā personas datu apstrādes pārkāpums Datu regulas izpratnē. Pie tam, šai kvalifikācijai jābūt tādai, kas atbilst Datu regulas garam un kas nodrošina vienveidīgu Eiropas Savienības tiesību aktu interpretāciju un piemērošanu nacionālā līmenī. Sūdzības iesniedzēja uzskata par nepieciešamu, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. panta trešo daļu, adresēt Eiropas Savienības Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālo nolēmumu uz turpmāk šajā dokumentā norādītajiem jautājumiem.

[8.2.1.] Vērtējot DVI lēmumu, ko tiesa ir atstājusi spēkā negrozītu, sūdzības iesniedzēja secina, ka DVI un tiesas ieskatā SIA “Tet” ir veikusi prettiesisku personas datu apstrādi, kam ir bijusi izšķirīga loma DVI lēmuma juridiskajā argumentācijā.

SIA "Tet" apelācijas sūdzībā un un papildus paskaidrojumos jau paskaidroja, ka sagatavojot elektronisko sakaru pakalpojuma līgumu, SIA "Tet" balstījās uz Regulas 6. panta pirmās daļas "b" apakšpunktā noteikto tiesisko pamatu – datu apstrāde, kas nepieciešama līguma sagatavošanai un noslēgšanai. SIA "Tet" apzinās, ka distances līgumu ietvaros ne vienmēr ir iespējams pilnībā pārbaudīt līgumslēdzēja – fiziskas personas identitāti (piemēram, līgumos, kuru ietvaros norēķini tiek veikti ar maksājumu kartēm, arī nav iespējams veikt pilnīgi drošu identitātes pārbaudi, jo kartes īpašnieks un persona, kas veic maksājumu, var atšķirties). Līdz ar to sūdzības iesniedzēja ieskatā nav konstatējams, ka SIA "Tet" rīcība, apstrādājot datu subjekta iesniegto personas datus līdz brīdim, kad pabeigts līguma noslēgšanas process (tiek apstiprināts līgums no klienta puses, izmantojot klienta identitātes pārbaudes līdzekļus) vai SIA "Tet" pieņem lēmumu par pieteikuma noraidīšanu, būtu pretrunā ar Datu regulas nosacījumiem.

Ievērojot minēto, pastāvot krasām domstarpībām par Datu regulas iztulkošanu, sūdzības iesniedzēja ieskatā ir nepieciešams noskaidrot vai Datu regulas 6. panta "b" apakšpunktā ietvertais datu apstrādes tiesiskais pamats ir derīgs tikai situācijā, ja nepastāv ne mazāko šaubu par distances līguma līgumslēdzēja – fiziskas personas identitāti. Līdz ar to sūdzības iesniedzēja uzskata par nepieciešamu adresēt Eiropas Savienības Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālo nolēmumu par Datu regulas 5. panta 1. punkta "d" apakšpunkta un 6. panta "b" apakšpunkta interpretāciju.

Sūdzības iesniedzēja lūdz izteikt Eiropas Savienības Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālo nolēmumu par šādiem jautājumiem:

a) Vai Datu regulas 5. panta 1. punkta "a" un "d" apakšpunkts var tikt interpretēts tādejādi, ka priekšnoteikums šo nosacījumu izpildei ir precīza datu subjekta identitātes pārbaude?

b) Vai Datu regulas 5. panta 1. punkta "a" un "d" apakšpunkts var tikt interpretēts tādejādi, ka personas datu apstrāde nav atbilstoša minētajiem personas datu apstrādes nosacījumiem, ja datu subjekta identitātes pārbaude nav veikta datu ievākšanas brīdī?

c) Vai Datu regulas 6. panta "b" apakšpunkts var tikt interpretēts tādejādi, ka minēto personas datu apstrādes nosacījums ir derīgs un piemērojams tikai situācijā, ja datu iegūšanas brīdī tiek veikta personas identitātes pārbaude?

d) Kāds obligāto kritēriju kopums kvalificē pārkāpumu kā "tīši" izdarītu Datu regulas 83. panta 2. punkta "b" apakšpunkta izpratnē?

[8.2.2] Sūdzības iesniedzēja vērsa uzmanību, ka atbildes uz šiem jautājumiem ir ļoti svarīgas no juridiska precedenta radīšanas viedokļa, jo šādā gadījumā tiktu dots skaidrs un nepārprotams vērtējums esošajai praksei, slēdzot distances līgumus visdažādākajās tautsaimniecības nozarēs.

[8.3] Sūdzības iesniedzēja ir identificējusi vairākus būtiskus procesuālos pārkāpumus DVI amatpersonu darbībās administratīvā pārkāpuma procesa ietvaros, un pamatojusi šo procesuālo pārkāpumu ietekmi uz administratīvā pārkāpuma procesa rezultātu. Procesuālie pārkāpumi attiecas uz: tiesībām uz aizstāvību; procesuālā taisnīguma principa ievērošanu; pārskatatbildības un pierādīšanas pienākuma savstarpējo mijiedarbību; sadarbības pienākumu un tiesību tikt uzklautam īpašo nozīmi; likumdevēja noteikto procesuālo termiņu neievērošanu administratīvā pārkāpuma procesa lietas uzsākšanai;

nesamērīgi garo administratīvā pārkāpuma procesu, pārkāpjot lēmuma pieņemšanas termiņu; prettiesisku privātpersonu iesaisti izmeklēšanas darbību veikšanā administratīvā pārkāpuma procesā; prettiesiski izmeklēšanas darbību veikšanu pirms administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanas; prettiesisku informācijas nodošana trešajām personām saistībā ar pret SIA “Tet” ierosinātu administratīvā pārkāpuma procesu un SIA “Tet” reputācijas apdraudējumu.

Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka pieļautie procesuālie pārkāpumi ir uzskatāmi par būtiskiem, kas radījuši SIA “Tet” tiesību un interešu aizskārumu un nepareizu lietas izskatīšanu pēc būtības, un līdz ar to, ir par pamatu tiesas sprieduma atcelšanai un lietvedības izbeigšanai administratīvā pārkāpuma lietā.

[9] 2024. gada 4. martā Rīgas apgabaltiesā saņemti Datu valsts inspekcijas paskaidrojumi par sūdzības iesniedzējas iesniegto apelācijas sūdzību [7] – [7.8].

[9.1] Sūdzībā norādīts, ka attiecībā uz faktu, ka pastāv vairāki pārkāpumi, inspekcija tikai tiesvedības laikā savos sniegtajos paskaidrojumos par to paziņoja, iepriekš bija viens ilgstošs pārkāpums, kam netika nodrošināts juridisks pamatojums.

[9.1.1.] Datu valsts inspekcija nevar piekrist norādītajam iebildumam, jo inspekcijas direktores pieņemtā 2022. gada 9. septembra lēmuma Nr. [...] (turpmāk – Lēmums) 10. punktā ir norādes uz vairākiem pārkāpumiem, tai skaitā gan attiecībā uz datu nodošanu ārpusstiesas parādu piedziņas uzņēmumam “Creditreform”, gan attiecībā uz rēķinu izrakstīšanu klientam, kurš nav apstiprinājis līgumu. Līdz ar to nepamatots ir sūdzības iesniedzēja apgalvojums, ka tikai tiesvedības laikā inspekcija ir norādījusi uz vairākiem konstatētiem pārkāpumiem.

[9.2] Sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka personas datu nodošana un personas datu noplūde nav viens un tas pats. Proti, secinājums, ka SIA “Tet” ir piemērojis nepietiekamus aizsardzības mehānismus, tādēļ trešās personas ir varējušas piekļūt svešiem “Mans Tet” kontiem, nevar būt datu nodošana, bet gan datu noplūde kā trešās personas veikta noziedzīga nodarījuma sekas.

[9.2.1.] Inspekcijas ieskatā šajā situācijā nevar būt runa par datu noplūdi, ko veikusi trešā persona, jo tieši sūdzības iesniedzējs ir tas, kurš sagatavoja līgumu un izpaua klientam cita klienta personas datus. Pat, ja konkrēts klients ir rīkojies prettiesiski un norādījis svešas personas personas kodu, pārziņa pienākums ir novērst iespējamību, ka nepilnības tā sistēmās vai tehniskajos risinājumos paver iespējas datu prettiesiskai nodošanai, proti, ka pārziņa rīcībā esošie klientu personas dati tiek izpausti trešajām personām. Šajā gadījumā SIA “Tet”, sagatavojot līgumu pēc personas koda, nav pārliecinājies par personas identitāti un personas koda atbilstību personas vārdam, uzvārdam, kā rezultātā SIA “Tet” izpaua svešas personas personas datus citam klientam. Uz līdzīgām atziņām ir norādījusi arī Eiropas Savienības Tiesa 2023. gada 14. decembra spriedumā lietā *C-340/21*, proti, ka gadījumā, kad personas datu aizsardzības pārkāpumu Datu regulas 4. panta 12. punkta izpratnē ir izdarījuši kibernoziēdznieki un tāvad “trešās personas” šīs regulas 4. panta 10. punkta izpratnē, par šo pārkāpumu nevar būt atbildīgs pārzinis, ja vien tas nav pavēris

iespēju šī pārkāpuma izdarīšanai, neizpildāms kādu no Datu regulā paredzētajiem pienākumiem, it īpaši datu aizsardzības pienākumu, kas tam jāpilda saskaņā ar šīs pašas regulas 5. panta 1. punkta “f” apakšpunktu un 24. un 32. pantu. Inspekcijas ieskatā tieši sūdzības iesniedzēja rīcība, proti, nepietiekama risku novērtēšana un pārziņa pienākuma neizpildīšana, veicināja pārkāpuma iestāšanās faktu.

[9.3] Sūdzībā norādīts, ka ne sākotnējā lēmumā, ne Lēmumā nav bijis skaidri definēts izmeklējamās lietas apjoms un potenciālā pārkāpuma apjoms, proti, vai tiek izmeklēta lieta par konkrētas personas datu apstrādi vai par vienu konkrētu pakalpojumu Tet+ vai par visiem SIA “Tet” sniegtajiem elektronisko sakaru pakalpojumiem.

[9.3.1.] Inspekcija norāda, ka gan 2022. gada 15. jūlija lēmuma 5.7.5. punktā (turpmāk – Sākotnējais lēmums), gan arī Lēmuma 11.1. punktā ir skaidri norādīti Tet veiktie pārkāpumi, tostarp kā katrs no tiem izpaudies un uz ko bija attiecināms. Vēl jo vairāk Lēmuma 11.1. punktā līdztekus konstatētajiem pārkāpumiem tika norādīts arī pamatojums un pierādījumi, kas apliecina pārkāpumu faktu. Sākotnējā lēmuma 5.7.5. apakšpunktā norādītie pārkāpumi ir lasāmi kontekstā ar visu lēmumu un tajā konstatēto. Pārkāpuma apjoms un potenciālā naudas soda apmērs būtu ievērojami lielāks, ja lieta tiktu attiecināta uz visiem SIA “Tet” sniegtajiem elektronisko sakaru pakalpojumiem.

[9.4] Sūdzībā norādīts, ka SIA “Tet” veica saprātīgus risku mazinošos pasākumus un gadu laikā pierādīja savu efektivitāti, jo bija tikai viens šajā lietā pieminētais incidents, kas ir trešās personas veikta noziedzīga nodarījuma sekas.

[9.4.1.] Inspekcija nevar piekrist SIA “Tet” apgalvojumam, ka bija tikai viens šāds incidents. Uz to norāda Lēmuma 11.1. punkta 1. un 4. apakšpunktā minētais, proti, gan [...] gadījums, gan arī inspekcijas amatpersonām veicot interneta vietnes <https://tet.plus/> un <https://mans.tet.lv/> apskati, konstatētais, ka SIA “Tet” sagatavoja līgumu, nevis uz pieteikumā norādītās personas vārdu, uzvārdu, bet gan, pamatojoties uz tās personas, kuras personas kods tika norādīts pieteikumā, vārda. Minētais norāda, ka tas nebija viens izolēts gadījums.

Turklāt, ja šādu tehnisko risinājumu nepilnību varēja apiet vidusmēra iedzīvotājs, pārzinim, kura pienākums ir īstenot atbilstīgus tehniskos un organizatoriskos pasākumus, šādus riskus bija jāparedz. Līdz ar to apgalvojums, ka SIA “Tet” nav jānovērš riski, bet gan tie jāmazina, šajā gadījumā neiztur kritiku. Jāņem vērā, ka personas, kuras izmantoja sistēmas nepilnību, bija vidusmēra iedzīvotāji bez specifiskām zināšanām tehnoloģiju jomā un tādējādi neveica darbības, kas prasītu no tām nesamērīgas pūles un programmatūru ievainojamības. Šādas darbības ticams, ka īstenotu prasmīgi programmētāji, un attiecībā uz ko pārzinim būtu krietni vairāk jānodrošina sistēmas drošība. Šādā gadījumā būtu pieļaujama risku mazināšana, jo tā saucamie “hakeri” rod arvien jaunus veidus kā “uzlauzt” sistēmas. Situācijā, kad parasts iedzīvotājs spēj apiet sistēmu, rodas pamatotas bažas par pārziņa īstenoto drošības pasākumu piemērotību un atbilstību konkrētajam riskam.

[9.5] Sūdzībā SIA "Tet" norāda uz faktu, ka lietā nav cietušo, ko atzinusi arī inspekcijas direktore savā lēmumā, līdz ar to SIA "Tet" nav saprotams, uz kādiem ietekmētajiem datu subjektiem un tiem nodarīto kaitējumu tiesa atsaucas.

[9.5.1.] Inspekcija paskaidro, ka atbilstoši Administratīvās atbildības likuma (turpmāk – AAL) 43. panta pirmajai daļai cietušais administratīvā pārkāpuma lietā ir fiziskā vai juridiskā persona, kurai ar administratīvo pārkāpumu nodarīts zaudējums vai nemantisks kaitējums un attiecībā uz kuru amatpersona vai augstāka amatpersona pieņēmusi attiecīgu lēmumu par cietušā statusa piešķiršanu. SIA "Tet" pamatoti norāda, ka lietā cietušo nav, vienlaikus cietušais AAL izpratnē un ietekmētie datu subjekti, kas uzskatāms par vienu no kritērijiem administratīvā naudas soda apmēra noteikšanai atbilstoši Datu regulas 83. panta 1. punkta "a" apakšpunktam, ir nošķirami jēdzieni. Apstāklis, ka lietā nav cietušo, nebūt nenozīmē, ka pārziņa veikto pārkāpumu rezultātā netika ietekmēti datu subjekti. Detalizēts izvērtējums par ietekmētajiem datu subjektiem veikts Lēmuma 13.1. apakšpunktā. Tāpat arī minētajā apakšpunktā skaidrots kritērijs naudas soda apmēra noteikšanai attiecībā uz datu subjektiem nodarīto kaitējumu.

[9.6] SIA "Tet" norāda, ka administratīvā pārkāpuma procesu nevar aizstāt ar pārbaudi, kurā privātpersonai nav nodrošināmas tiesības uz aizstāvību.

[9.6.1.] Inspekcija paskaidroja, ka administratīvā pārkāpuma process tika ierosināts pēc pārbaudes veikšanas, līdz ar to tie viens otru papildināja, jo tieši, pamatojoties uz pārbaudes rezultātā iegūto informāciju, tika uzsākta administratīvā pārkāpuma procesa lieta. Inspekcija norāda, ka pārbaudes mērķis ir veikt saņemto ziņu pārbaudi, tostarp, pieprasīt informāciju no datu pārziņa un/vai apstrādātāja, lai konstatētu, vai personas datu apstrāde minētajā gadījumā vispār ir notikusi. Tikai tad, kad šāda informācija ir noskaidrota un inspekcijas rīcībā ir pietiekamas ziņas par iespējamo pārkāpumu, inspekcija lemj par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu. Uz līdzīgām atziņām ir norādījusi arī Administratīvā rajona tiesa (turpmāk – Tiesa) 2023. gada 13. janvāra sprieduma lietā Nr. A420283521 18. un 19. punktā. Proti, Tiesa secinājusi, lai izlemtu jautājumu, vai ir pamats ierosināt administratīvo lietu vai izskatīt sūdzību pēc būtības un sniegt atbildi, vai atteikt izskatīt iesniegumu, jo jautājums neietilpst iestādes kompetencē, var būt nepieciešams ievākt informāciju, lai izvērtētu, vai personas datu apstrādes pārkāpums vispār ir noticis, šī pārkāpuma raksturu un piekritību konkrētai iestādei. Kaut arī minētās tiesas atziņas sniegtas administratīvajā lietā, inspekcijas ieskatā tās vienlīdz attiecināmas arī uz administratīvā pārkāpuma procesu, jo pārbaudes veikšanas mērķis kā tāds nemainās neatkarīgi no lietas kategorijas.

Ievērojot minēto, nevar uzskatīt, ka pārbaude aizstāja administratīvā pārkāpuma procesu.

[9.6.2.] Inspekcija konstatē, ka SIA "Tet" atsauces uz savu tiesību pārkāpumiem sūdzībā ir vispārinātas un atrautas no konteksta. Tā, piemēram, jau sūdzības 4. punktā SIA "Tet" izsaka apgalvojumu, ka pārbaudes procesā privātpersonai ir liegtas tiesības Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas izpratnē, to nekādā veidā nekonkretizējot.

Tādējādi rodas jautājums, kādas cilvēktiesības SIA “Tet” kā juridiskā persona uz sevi attiecina un kur konkrēti saskata šo tiesību pārkāpumu.

[9.7] Ievērojot minēto, inspekcija lūdza Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģiju pilnībā noraidīt SIA “Tet” sūdzību, kā arī, vērtējot sūdzībā norādīto, ņemt vērā paskaidrojumos, kā arī pārējos inspekcijas iepriekš iesniegtajos dokumentos norādīto.

[10] Apelācijas instances tiesas sēdē SIA “Tet” aizstāve [..], kurai pievienojās pārējie SIA “Tet” pārstāvji un aizstāve, uzturēja SIA “Tet” papildus paskaidrojumos [8.2] izteikto lūgumu apelācijas instances tiesai vērsties Eiropas Savienības Tiesā ar prejudiciālajiem jautājumiem saistībā ar Vispārīgās Datu aizsardzības regulu, kurus precizēja:

- Vai Regulas 5. panta 1. punkta (a) un (d) apakšpunkts var tikt interpretēts tādejādi, ka priekšnoteikums šo principu izpildei ir precīza un nepārprotama datu subjekta identitātes pārbaude jeb autentifikācija?

- Vai Regulas 5. panta 1. punkta (a) un (d) apakšpunkts var tikt interpretēts tādejādi, ka personas datu apstrāde nav atbilstoša minētajiem personas datu apstrādes principiem, ja datu subjekta identitātes pārbaude nav veikta datu ievākšanas brīdī?

- Vai Regulas 6. panta 1. punkta (b) apakšpunkts var tikt interpretēts tādejādi, ka minētais personas datu apstrādes pamatojums ir derīgs un piemērojams tikai situācijā, ja datu iegūšanas brīdī tiek veikta personas identitātes pārbaude?

- Kāds obligāto kritēriju kopums kvalificē pārkāpumu kā “tīši” izdarītu Regulas 83. panta 2. punkta (b) apakšpunkta izpratnē?

SIA “Tet” pārstāves [..] un [..], kā arī SIA “Tet” aizstāve [..] uzturēja pieteikto lūgumu, papildus neizteicās.

[11] Datu valsts inspekcijas pārstāve [..] apelācijas instances tiesas sēdē izteica viedokli par SIA “Tet” lūgumu uzdot Eiropas Savienības tiesai prejudiciālos jautājumus, norādot, ka izteiktais lūgums nav pamatots un neattiecas uz izskatāmo lietu, jo parasti Eiropas Savienības Tiesai uzdodami jautājumi tad, kad tiešām nav saprotama attiecīgā regulas panta interpretācija vai pieļaujama dažāda interpretācija. Šajā gadījumā uzdotie jautājumi ir tik plaši un pēc būtības atbildes uz jautājumu slēpjas tajā, ka viss ir atkarīgs no apstrādes – ir konkrētas apstrādes, kur obligāti jābūt precīzai identitātei. Eiropas Savienības Tiesa, atbildot uz jautājumiem, varētu pateikt, ka viss ir atkarīgs no konkrētās situācijas, kuras ir norādītas Datu regulas 5. un 6. pantā. Līdz ar to Datu valsts inspekcija neredz ne jēgu, ne pamatojumu, uzdot jautājumus, ne arī šie jautājumi attiecas uz konkrēto lietu, jo pēc būtības, kad Eiropas Savienības Tiesa izskata kādus jautājumus ir dažādas normatīvo tiesību aktu interpretācijas – Datu regulas interpretācija. Šajā lietā nav ne dokumentu, ne pierādījumu, kuri norādītu, ka pastāv atšķirīga Datu regulas interpretācija vai ka pieņemot lēmumu Datu valsts inspekcija būtu izmantojusi kādus paņēmienus vai interpretāciju, kuru nav izmantojusi citos lēmumos, kuri jau eksistē.

[12] Tiesas kolēģija, izvērtējot SIA “Tet” aizstāves pieteikto lūgumu [10] uzdot Eiropas Savienības Tiesai prejudiciālos jautājumus, noklausījusies Datu valsts inspekcijas pārstāvju viedokļus [11], nolēma turpmāk minēto.

Ja konkrētās lietas izspiešanai ir nepieciešams Eiropas Savienības Tiesas prejudiciāls nolēmums par normas interpretāciju un spēkā esamību, tad tiesa nosūta Eiropas Savienības Tiesai neskaidro jautājumu motivētā lēmuma formā, vienlaikus apturot tiesvedību lietā līdz prejudiciālā nolēmuma spēkā stāšanās dienai. Arī Satversmes tiesa ir atzinusi, ka gadījumos, kad lietas iznākums ir atkarīgs no tiesību aktu interpretācijas, tiesai jāpārlicinās, vai attiecīgajos tiesību aktos noteiktais ir pietiekami skaidrs, bet ja attiecīgās tiesību normas nav pietiekami skaidras vai šo jautājumu iepriekš jau ir izskaidrojusi Eiropas Savienības Tiesa (*sk. Satversmes tiesas spriedums 2018. gada 11. aprīļa lietā Nr. 2017-12-01, 15. punkts*).

Pārbaudot izskatāmas lietas materiālus un ņemot vērā Līgumā par Eiropas Savienības darbību 267. pantā noteikto, tiesas kolēģija nesaskata pamatu vērsties ar prejudiciālo jautājumu Eiropas Savienības Tiesā, jo konkrētā lieta var tikt izspiesta pamatojoties uz lietā esošajiem pierādījumiem un ņemot vērā procesa dalībnieku tiesas sēdes laikā izteiktos paskaidrojumus par lietas būtību. Tiesas kolēģija vērtēs Datu valsts inspekcijas nolēmumu atbilstību Latvijas Republikas normatīvajam regulējumam un Vispārīgās datu aizsardzības regulas nosacījumiem.

Izvērtējot pieteikto lūgumu vērsties Eiropas Savienības Tiesā pēc prejudiciālā nolēmuma kopsakarā ar augstāk minēto un esošajiem materiāliem, tiesas kolēģija atzīst, ka lūgums noraidāms, jo izskatāmajā lietā tiesai nepastāv saprātīgas šaubas par pareizu attiecīgo tiesību normu interpretāciju.

[13] Apelācijas instances tiesā SIA “Tet” aizstāves uzturēja apelācijas sūdzību [7] – [7.8], iesniegtos paskaidrojumus [8] – [8.3] ar tajā norādītajiem argumentiem un uzturēja tos pilnībā, kā arī sniedza detalizētus argumentus par:

- galvenajiem faktiskajiem apstākļiem un būtiskajiem lietas faktiem;
- materiālo tiesību normu pārkāpumiem, ko pieļāva Datu valsts inspekcija un pirmās instances tiesa nepareizi interpretējot Datu regulas 5. panta 1. punkta “a”, “d”, “e”, “f” apakšpunktus
- SIA “Tet” veikto datu apstrādes pirms līguma noslēgšanas atbilstību Datu regulas 6. panta 1. punkta un 5. panta prasībām;
- datu valsts inspekcijas piemēroto pārmērīgo sodu, jo SIA “Tet” veica atbilstošus risku mazinošus pasākumus; nepareizi novērtētā pārkāpuma ilgumu un tvērumu, piemērojot nesamērīgu sodu; to, ka tiesa nevērtēja Datu valsts inspekcijas veikto soda kritēriju tabulas izvērtējumu;
- pieļautajiem procesuālo tiesību normu pārkāpumiem, jo ir nepamatota Datu valsts inspekcijas veiktā Administratīvās atbildības likuma un Fizisko personu datu apstrādes likuma interpretācija;
- Datu valsts inspekcijas privātpersonu iesaistīšanu pārbaudē, pretēji normatīvo aktu prasībām;
- to, ka SIA “Tet” nav radījis kaitējumu.

[13.1] Apelācijas instances tiesā SIA “Tet” aizstāves pieteica lūgumu pieaicināt kā liecinieci [..].

Aizstāves norādīja, ka šajā administratīvajā lietā ir pieļauti vairāki būtiski procesuāli pārkāpumi, tajā skaitā privātpersonas iesaiste izmeklēšanas darbību veikšanā. Līdz ar to

uzskata, ka lietā nepieciešams uzaicināt liecinieku paskaidrojumu sniegšanai, pamatojoties uz Administratīvās atbildības likuma 191. panta pirmās daļas 6. punktu.

Atbilstoši lietā esošajiem pierādījumiem ir pamats uzskatīt, ka Datu valsts inspekcijas amatpersonas patvaļīgi piesaista trešās personas, nenodrošinot atbilstošu procedūru vai arī nenodrošinot atbilstošu informēšanas pienākumu par veikto personas datu apstrādi, šādā veidā pārkāpjot Vispārējās datu aizsardzības regulas prasības. Arī no Datu valsts inspekcijas direktores lēmuma 6. punkta nav nosakāms, kā arī lietā nav sniegti pierādījumi, kādā apmērā tika iesaistīta privātpersona, kā konkrēti tika informēta privātpersona (kā tika norādīts apstrādes mērķis, tiesiskais pamats un cita Vispārējās datu aizsardzības regulas norādītā informācija). Arī gadījumā, ja tiktu norādīts cits tiesiskais pamats, nemaz nepastāv tiesību akts, kas sniedz Datu valsts inspekcijai šādu kompetenci apstrādāt privātpersonu datus izmeklēšanas nolūkos.

SIA "Tet" uzskata, ka tādējādi lietā nav iespējams pārbaudīt privātpersonu iegūto ziņu saturu un to iegūšanas atbilstību Vispārējās datu aizsardzības regulas Administratīvās atbildības likuma 93. panta piektās daļas kārtībā. Šis ir būtisks apstāklis, ņemot vērā, ka gadījumā, ja Datu valsts inspekcija lūdz privātpersonām sniegt personas datus atbilstoši Vispārējās datu aizsardzības regulas 6. panta pirmās daļas "a" apakšpunktam – datu subjekta piekrišana, Datu valsts inspekcijai ir nepieciešams norādīt visu Vispārējās datu aizsardzības regulā noteikto informāciju attiecīgajai privātpersonai jeb datu subjektam, lai privātpersonas datu nodošana Datu valsts inspekcijai būtu tiesiska un atbilstoša Vispārējās datu aizsardzības regulas prasībām. Ja Datu valsts inspekcija nav izpildījusi visas Vispārējās datu aizsardzības regulas prasības attiecībā uz informēšanu, tas norāda uz papildus iemesliem, kādēļ Datu valsts inspekcijai nebija tiesiska pamata izmantot fiziskas personas datus attiecīgās izmeklēšanas ietvaros.

Ievērojot minēto, SIA "Tet" lūdza uzaicināt kā liecinieci personu, kas bija iesaistīta Tet izmeklēšanā – [...], lai noskaidrotu:

- 1) Vai persona piekrita savu personas datu izmantošanai un dalībai izmeklēšanas darbībās?
- 2) Kā persona tika uzrunāta ar uzaicinājumu piedalīties izmeklēšanā?
- 3) Vai personai ir radnieciska vai cita veida tuvas sociālas saites ar kādu no DVI amatpersonām?
- 4) Kādu tiesisko pamatu un nolūku personai norādīja DVI?
- 5) Kādu informāciju un kādā formātā DVI personai izsniedza?
- 6) Vai un kādas norādes vai instrukcijas DVI personai sniedza?
- 7) Kāda bija personas motivācija faktiski iesaistīties izmeklēšanā? (Privātpersonas izmantoja savu privātos saziņas līdzekļus, kas liecina par faktisku un aktīvu iesaisti izmeklēšanas darbību veikšanā, nevis vienkāršu atļaušanu izmantot personas datus.)

[13.2] Apelācijas instances tiesā SIA "Tet" aizstāve pieteica lūgumu vērsties Satversmes tiesā par Administratīvās atbildības likuma 93. panta ceturtais daļas atbilstību tiesībām uz taisnīgu tiesu.

Aizstāve norādīja, ka Administratīvās atbildības likuma 93. panta ceturtais daļa pieļauj izmantot pārkāpuma lietā ziņas par faktiem, kurus amatpersonas ir ieguvušas īstenojot Fizisko personu datu apstrādes likumā noteiktās uzraudzības funkcijas vai uzraudzības funkcijas vispār. Proti, tās nav papildus jānostiprina likuma kārtībā un jāgarantē

Administratīvās atbildības likumā noteikto principu ievērošanu to iegūšanā. Lietā SIA "Tet" vairākkārt ir iebildis par procesuālajiem pārkāpumiem, kurus Datu valsts inspekcija pieļāvusi iegūstot informāciju pārbaudes lietas laikā, kas vēlāk tika klasificēti kā pierādījumi lietā. Piemēram, Datu valsts inspekcija veica pakalpojumu pārbaudi, iesaistīja pierādījumu gūšanā privātpersonas un izmantoja, iespējams, nepilngadīgo personu datus, pieprasīja un izmantoja lietā korespondenci ar šīm personām. Tomēr pirmās instances tiesa spriedumā vispār atteicās vērtēt šos argumentus un atteicās pārbaudīt šos pierādījumus.

Līdz ar to SIA "Tet" aizstāve pauda šaubas par pārbaudes lietā iegūto dokumentu un secīgi administratīvā pārkāpuma lietai pievienoto pierādījumu pārbaudes robežām tiesā, tādēļ lūdza tiesu izskatīt iespēju vērsties Satversmes tiesā par Administratīvā atbildības likuma 93. panta ceturrtās daļas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam un Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 6. panta 3. apakšpunktam jeb tiesībām uz taisnīgu tiesu prasībām ciktāl tas neparedz pārbaudes lietā iegūto pierādījumu pārbaudi tiesā.

[14] Apelācijas instances tiesā Datu valsts inspekcijas pārstāvis norādīja, ka uztur savus paskaidrojumus ar tajā norādītajiem argumentiem [9] – [9.7].

Pārstāve vērsa uzmanību uz SIA "Tet" norādīto, ka principu pārkāpumi nozīmē, ka uzņēmums sistemātiski un globāli visos pakalpojumos neievēro personas datu aizsardzības noteikumus, tomēr šāda izpratne neatbilst ne inspekcijas praksei, ne tam kā Datu aizsardzības regula skaidro datu apstrādes principu ievērošanu, proti, princips kā tāds var tikt neievērots arī attiecībā uz vienu datu apstrādes darbību un uz šādu secinājumu norāda arī tiesa sprieduma 28. punktā – regulas pārkāpuma konstatēšanai pietiekami konstatēti vismaz vienu pārkāpuma gadījumu, kurā datu apstrāde nav veikta atbilstoši regulas prasībām. Līdz ar to katra datu apstrādes darbība ir atsevišķs nodalīts process attiecībā uz kuru tiek vērtēta principu ievērošana, proti, vispirms datu apstrādei ir nolūks kādam ir nepieciešami konkrēti dati, tad tiek vērtēts datu apjoms un tad no šiem diviem aspektiem tie skatīts vai tiek ievēroti datu apstrādes principi.

SIA "Tet" norādīja, ka tiesiskā pamata esamība izriet vienīgi no Datu regulas 6. panta, kam Datu valsts inspekcija nepiekrīt, jo vispirms datu apstrādē tiek vērtēti principi. Viens no principiem Datu regulas 5. pantā ir likumīguma princips, likumīguma princips ir tas, kurš tālāk ģenerē 6. pantu, kas ir tiesiskais pamatojums, līdz ar to vispirms vērtējot to vai datu apstrādei ir tiesisks pamatojums neapšaubāmi tiek izvērtēts vai pastāv un ir ievērots likumīguma princips.

SIA "Tet" apgalvo, ka tam ir bijis tiesisks pamats apstrādāt personas kodus, kas piederēja trešajai personai. Datu valsts inspekcija norādīja, ka SIA "Tet" bija tiesisks pamats apstrādāt to personas kodu, kas atbilda konkrētas personas vārdam un uzvārdam šajā pieteikumā, savukārt svešas personas koda apstrādei nebija tiesiska pamata, jo šī persona, kurai piederēja personas kods, nemaz nepieteica pakalpojumu, līdz ar to nebija sniegusi datus konkrētai datu apstrādei.

Attiecībā uz klienta identifikāciju SIA "Tet" norāda, ka nekur nacionālajos normatīvajos aktos nebija noteikts pienākums ieviest stingro autentifikāciju. Vienlaikus Datu valsts inspekcija vērs uzmanību uz to, ka Datu aizsardzības regula nav atcelta un datu apstrādes principi joprojām ir ievērojami, jo īpaši Datu aizsardzības regulas 5. panta 1. punkta "d" apakšpunktā minētais precizitātes princips, proti, ka personas dati, kas ir norādīti pieteikumā, ir precīzi un atbilst tai personai, kura piesaka pakalpojumu. PMLP

personas koda pārbaude, Datu valsts inspekcijas ieskatā, neatbilst būtībai, jo šī pārbaude tika veikta attiecībā uz to, vai vispār šis personas kods eksistē, nevis to vai šis personas kods faktiski pieder tai personai, kura piesaka pakalpojumu.

Attiecībā par klientu personas datu apstrādes mērķiem, kas netika norādīts privātuma politikā, proti, par gadījumu, kad tiek salīdzināti bijušo klientu personas dati ar jauniem klientiem. Datu apstrāde ir vērtējama sākotnēji no nolūka, kādam šie personas dati ir nepieciešami un šajā SIA "Tet" gadījumā šāds nolūks netiek atrunāts privātuma politikā. SIA "Tet" norādījis, ka tas ir iekšējo procedūru pārkāpums, bet ne Datu regulas pārkāpums. Datu valsts inspekcija tam nepiekrīt, jo šeit ir runa ir tieši par datu apstrādes principu pārkāpumiem, proti, ka tika veikta datu apstrāde, kurai nav tiesisks pamats, līdz ar to nav ievērots likumīguma princips.

Attiecībā uz nepilngadīgas personas personas datu nodošanu parādu piedzinējam norādīja, ka pilnībā piekrīt spriedumā izteiktajām atziņām attiecībā uz to, ka fakts, ka SIA "Tet" nenodeva nepilngadīgas personas datus nenozīmē, ka šī persona nav nepilngadīga, proti, tie bija SIA "Tet" uzskati, bet faktiski šo sistēmas nepilnību un risku mazinošo pasākumu trūkumu dēļ tieši nepilngadīgas personas dati tika nodoti parādu piedzinējam.

Attiecībā par datu nodošanu vai kā SIA "Tet" to norāda – kā datu noplūdi – norādīja, ka tieši SIA "Tet" sagatavoja līgumu un izpaua klientam cita klienta personas datus. Pat, ja konkrēts klients rīkojās prettiesiski, tad pārzinim tomēr ir pienākums novērst iespējamību, ka nepilnības tehniskajās sistēmās vai risinājumos paver iespējas datu prettiesiskai nodošanai. Datu valsts inspekcijas ieskatā tieši SIA "Tet" rīcība, proti, nepietiekama risku novēršana un pārziņa pienākumu neizpildīšana veicināja šādu pārkāpumu iestāšanās faktu.

SIA "Tet" apgalvo, ka esot veicis atbilstošu risku novērtējumu un tas esot bijis izņēmuma gadījums, taču Datu valsts inspekcija tam nepiekrīt, jo tika konstatēti pārkāpumi, ko tiesa arī sprieduma [37] punktā norāda un kam Datu valsts inspekcija pilnībā piekrīt.

SIA "Tet" tehnisko risinājumu nepilnību varēja apiet vidusmēra iedzīvotājs bez specifiskām un tehniskām zināšanām, proti, svešas personas personas kodu pieteikumā var norādīt jebkurš – pat bērns. Līdz ar to rodas šaubas par pārziņu risku izvērtējuma piemērotību.

Par naudas sodu un naudas soda atbilstību Datu valsts inspekcija norādīja, ka saskaņā ar Datu aizsardzības regulu ir jāņem vērā apgrozījums. SIA "Tet" apgrozījums konkrētajā finanšu gadā pārsniedz 200 000 000 *euro*. Attiecībā pret piemēroto naudas sodu procentuāli izsakot šis naudas sods sasniedz tikai 0,59 %, kas ir nedaudz vairāk par 0,5 % no apgrozījuma. Šis aspekts ir vērā ņemams un ņemot vērā pārkāpumu būtību un smagumu. Līdz ar to šis naudas sods ir ļoti samērīgs.

Norādīja, ka naudas sods tiek piemērots par tiem pārkāpumiem, kas tika fiksēti direktores lēmumā, ja nekļūdās, tad 11.1. apakšpunktā.

Attiecībā par procesuālajiem pārkāpumiem norādīja, ka ne Datu aizsardzības regula, ne cits normatīvais akts nenosaka pienākumu inspekcijai informēt pārzini, ka tika saņemta sūdzība. Datu aizsardzības regula noteic sūdzības izskatīšanas termiņu, to, ka inspekcijai jāinformē sūdzības iesniedzējs par sūdzības izskatīšanas termiņu un rezultātiem, bet ne par inspekcijas pienākumu informēt pārzini par sūdzības saņemšanas faktu.

Attiecībā uz iebildumiem par pārbaudi norādīja, ka kategoriski nepiekrīt, ka pārbaudi veica privātpersonas, jo pārbaude bija process līdz administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanai. Pārbaudi veica amatpersonas. Datu valsts inspekcijai nav saprotama

SIA "Tet" atsaukšanās uz kriminālprocesu regulējošiem normatīvajiem aktiem, jo tas ir pilnībā cits process un nav attiecināms uz datu aizsardzības procesu.

Datu valsts inspekcija norādīja, ka ņemot gan rakstveida paskaidrojumos norādīto, gan mutvārdu paskaidrojumos norādīto nesaskata pamatotus argumentus, ka pārkāpumi netika veikti, līdz ar to lūdza noraidīt SIA "Tet" sūdzību.

Attiecībā par analogijas veidošanu ar kriminālprocesa jomas regulējošajiem aktiem norādīja, ka nav konstatējama vispār atbilstība un atsaukšanās, jo Administratīvās atbildības likums ir atsevišķs process, savukārt kriminālprocess ir pilnīgi cits process, kur ir citi principi, citi nosacījumi, līdz ar to netiek saskatīta saistība ar šo lietu.

[14.1] Attiecībā par SIA "Tet" aizstāves apelācijas instances tiesā pieteikto lūgumu par liecinieces [...] pieaicināšanu Datu valsts inspekcijas pārstāve norādīja, ka lūgums neattiecas uz lietas būtību un lietas apstākļiem. Liecinieka nopratināšana neatspoguļo un nekādā veidā neietekmē paša pārziņa veikto datu apstrādi, jo administratīvā pārkāpuma process bija ierosināts par SIA "Tet" darbību par personas datiem. Šajā gadījumā SIA "Tet" vēlas uzaicināt liecinieku, lai saprastu, vai Datu valsts inspekcija tiesiski no viņa ieguva piekrišanu izmantot viņa datus. Tas neattiecas uz SIA "Tet" darbību un administratīvo procesu. Datu valsts inspekcija izmantoja datus un arī vairākums jautājumi nav vērsti uz lietas izskatīšanu pēc būtības. SIA "Tet" vēlas pārbaudīt vai Datu valsts inspekcija nebija pārkāpusi Datu regulas prasības, lai pēc tam atzītu pierādījumus par nepieņemamiem. Lūgums par liecinieces uzaicināšanu novirza no lietas izskatīšanas pēc būtības, novilcina un nesniedz nekādus papildus noteikumus uz datu apstrādi. Pārzinis ir noskaidrojis, ka konkrētā persona ir Datu valsts inspekcijas darbinieka māte, līdz ar to veicot jaunu iespējamu Datu regulas pārkāpumu.

[14.2] Attiecībā par SIA "Tet" aizstāves apelācijas instances tiesā pieteikto lūgumu vērsties Satversmes tiesā Datu valsts inspekcijas pārstāve norādīja, ka lūgumam nav sasaistes ar lietu, jo vairāk pēc būtības lūgums ir saistīts ar konkrētas lietas apstākļiem un tas viss var tikt atrisināts konkrētas lietas ietvaros. Satversmes tiesa lemj par tiesību normu atbilstību Satversmei. Administratīvā atbildības likuma 93. panta ceturrtās daļa pieļauj jebkurai amatpersonai ne tikai Datu valsts inspekcijai izmantot noteiktas ziņas, ko ieguva līdz lietas ierosināšanai, kas ir gana izplatīta prakse. Minētajā lietā šis jautājums ir atrisināms izskatot lietu pēc būtības, uzklusot paskaidrojumus, jo Satversmes tiesa var pateikt, vai Datu valsts inspekcijas veiktā darbība bija atbilstoša Administratīvās atbildības likumam vai nē. Līdz ar to Datu valsts inspekcija neuzskata, ka šāda rīcība ļautu efektīvāk izskatīt lietu un lūdza lūgumu noraidīt, uzsākot lietas izskatīšanu pēc būtības.

Motīvu daļa

[15] Tiesas kolēģija, pārbaudījusi lietas materiālus, novērtējusi pierādījumus lietā, izvērtējusi pārsūdzētā sprieduma [6] pamatojumu, apelācijas sūdzībā [7] – [7.8] un SIA "Tet" paskaidrojumos [8] – [8.3], [13] izklāstītos argumentus un iestādes paskaidrojumos izteiktos argumentus [9] – [9.7], [14], uzskata, ka SIA "Tet" apelācijas sūdzība [7] – [7.8] ir noraidāma, bet Rīgas pilsētas tiesas 2023. gada 20. aprīļa spriedums ir atstājams negrozīts, jo ir tiesisks un pamatots.

Lieta apelācijas instances tiesā izskatīta mutvārdu procesā, apmierinot SIA "Tet" lūgumu.

[16] Tiesas kolēģija, noklausoties procesā iesaistīto personu viedokļus un apspriežoties, nolēma SIA "Tet" aizstāvju lūgumu par [...] uzaicināšanu un nopratināšanu kā liecinieci noraidīt, jo personai uzdodamie jautājumi nav attiecināmi uz izskatāmo lietu, jo tiek skatīta administratīvā pārkāpuma lieta pret SIA "Tet" nevis par Datu valsts inspekcijas rīcību.

[17] Tiesas kolēģija uzskata, ka nav pamata apmierināt SIA "Tet" aizstāves apelācijas instances tiesā pieteikto lūgumu iesniegt pieteikumu par Administratīvā atbildības likuma 93. panta ceturtās daļas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam un Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 6. panta 3. apakšpunktam.

Tiesas kolēģija konstatē, ka Administratīvās atbildības likuma 93. panta ceturtā daļa paredz, ka ziņas par faktiem, kuras amatpersonas ieguvušas, īstenojot likumā noteiktās kontroles un uzraudzības funkcijas, ir pieļaujams izmantot kā pierādījumus administratīvā pārkāpuma procesā.

Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmais teikums nosaka, ka ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā.

Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 3. punkts noteic, ka ikvienam, kas tiek apsūdzēts kriminālnoziedzībā, ir sekojošas minimālās tiesības:

- a. tikt nekavējoties informētam, viņam saprotamā valodā un detalizēti, par viņam izvirzītās apsūdzības raksturu un iemeslu;
- b. uz attiecīgu laiku un līdzekļiem, lai sagatavotu savu aizstāvību;
- c. aizstāvēt sevi pašam vai ar paša izvēlētu juridisku palīdzību, vai, ja trūkst līdzekļu, lai algotu šo juridisko palīdzību, saņemt to par velti, ja to prasa justīcijas intereses;
- d. nopratināt vai būt nopratinājumam apsūdzības lieciniekus un pieprasīt aizstāvības liecinieku klātbūtni un nopratināšanu tajos pašos apstākļos kā apsūdzības lieciniekus;
- e. uz bezmaksas tulka pakalpojumiem, ja viņš nesaprot tiesā lietoto valodu vai nerunā tajā.

Tiesas kolēģija konstatē, ka Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija attiecas uz izdarītajiem kriminālnoziedzīgiem, nevis uz izdarītajiem administratīvajiem pārkāpumiem. Turklāt, Datu valsts inspekcijas pārstāve, attiecībā par pārziņa neinformēšanu par datu aizsardzības revīziju norādīja, ka regula nesatur nosacījumus attiecībā uz iestādes pienākumu informēt pārzini. Jebkura darbība, ko veic Datu valsts inspekcija ir pamatota ar Datu aizsardzības regulu. No Datu aizsardzības regulas izriet, ka Datu valsts inspekcija var izvēlēties metodes, kādā veidā veikt pārbaudes. Pēc administratīvā procesa uzsākšanas SIA "Tet" tiesības netika ne aizskartas, ne pārkāptas.

Tiesas kolēģija atzīst, ka pieteiktais lūgums par Administratīvās atbildības likuma 93. panta ceturtās daļas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam nav apmierināms, jo ziņas par faktiem, kuras amatpersonas ieguvušas, īstenojot likumā noteiktās kontroles un uzraudzības funkcijas, ir pieļaujams pierādījums un to var izmantot kā pierādījumu administratīvā pārkāpuma procesā. Tiesas kolēģija nekonstatē Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmā teikuma, kuru būtu pieļāvusi pirmās instances tiesa, pārkāpumu, jo nav pārkāptas SIA "Tet" tiesības un likumiskās intereses uz taisnīgu tiesu.

Lai gan lieta pirmās instances tiesā tika izskatīta rakstveida procesā, tomēr procesā iesaistītajām personām tika nodrošinātas procesuālās tiesības. Līdz ar to pieteiktais lūgums ir noraidāms.

[18] Tiesas kolēģija secina, ka pirmās instances tiesas spriedumā izvērtētais tiesību normu interpretācijas rezultāts ir pareizs, saprotams un izsmeļošs, pierādījumu novērtējums spriedumā ir tiesisks, pamatots un analizēts. Pirmās instances tiesa pareizi konstatēja lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, spriedumu pareizi pamatoja ar ziņām par faktiem, izvērtējot un aplūkojot visus administratīvā pārkāpuma lietā iegūtos faktus un ziņas par faktiem, kas iegūti, pārbaudīti un novērtēti kopumā un savstarpējā sakarībā.

Pirmās instances tiesa pieņēma tiesisku un pamatotu spriedumu.

Tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa, pārbaudot un novērtējot lietā iegūtos pierādījumus un faktus, pamatoti secināja, ka ar administratīvajā lietā esošajiem pierādījumiem ir apstiprinājies SIA “Tet” vainīgums administratīvā pārkāpuma izdarīšanā.

[19] Tiesas kolēģija vērtē SIA “Tet” sūdzībā [7] – [7.8] un paskaidrojumos norādītos argumentus, kā tas norādīts turpmāk.

[19.1] Tiesas kolēģija konstatē, ka sūdzības [7.1] punktā norādīta pirmās instances tiesas sprieduma rezolutīvā daļa [6].

[19.2] Tiesas kolēģija konstatē, ka sūdzības [7.2] punktā citētas Administratīvās atbildības likuma normas.

[19.3] Tiesas kolēģija vērtē sūdzībā [7.3] norādīto.

Tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas secinājumi atbilst administratīvā pārkāpuma lietā nodibinātajiem apstākļiem, kā arī tiesa vispusīgi un pareizi novērtējusi lietā iegūtos pierādījumus, pieņēmusi pamatotu un tiesisku nolēmumu. Apelācijas sūdzībā izteiktie argumenti ir vērtēti un motivēti noraidīti pirmās instances tiesas spriedumā.

Līdz ar to, tiesas kolēģija, pretēji sūdzībā norādītajam, konstatē, ka tiesa ir izvērtējusi SIA “Tet” sūdzībā norādītos argumentus un apstākļus, kā arī tiesas sprieduma argumentācija nesatur pretrunas un kļūdas. Tiesa veikusi uzraudzību par iestādes lēmuma likumīgu un izvērtējusi visus lietas apstākļus. Tiesas kolēģija konstatē, ka tiesa pamatoti izvērtējusi sūdzības argumentus, taču katru no tiem nav atrunājusi, jo pamatoti uzskatījusi, ka tie nav uzskatāmi par tik nozīmīgiem, kas varētu ietekmēt pieņemamo nolēmumu, atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām.

Tiesas kolēģija norāda, ka viedokļu nesakritību nevar traktēt kā “pārkopēšanu”, līdz ar to sūdzības iesniedzēja norāde ir nekorekta.

[19.4] Tiesas kolēģija vērtē sūdzībā [7.4] norādīto.

Tiesas kolēģija atzīst par pamatotu Iestādes viedokli, ka SIA “Tet” atsauces uz tiesību pārkāpumiem sūdzībā ir vispārinātas un atrautas no konteksta. Sūdzības 4. punktā SIA “Tet” izsaka apgalvojumu, ka pārbaudes procesā privātpersonai ir liegtas tiesības Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas izpratnē, to nekādā veidā

nekonkretizējot. Tādējādi rodas jautājums, kādas cilvēktiesības SIA "Tet" kā juridiskā persona uz sevi attiecina un kur konkrēti saskata šo tiesību pārkāpumu.

Tiesas kolēģija Iestādes un pirmās instances tiesas sniegto Fizisko personu datu apstrādes likuma 15. un 16. panta interpretāciju atzīst par pamatotu.

Visas procesuālās darbības tika veiktas no darbinieku puses un tās veica Datu valsts inspekcijas amatpersonas, bet, izmantojot privātpersonu datus, līdz ar to SIA "Tet" apgalvojums par to, ka tika iesaistītas privātpersonas procesuālajās darbībās nav patiess un pareizs.

Procesuālajās darbībās tika izmantoti citu personu personas dati, taču to neaizliedz Datu aizsardzības regula vai Fizisko personu datu apstrādes likums, kas izriet no to jēgas.

[19.5] Tiesas kolēģija vērtē sūdzībā [7.5] norādīto.

Tiesas kolēģija uzskata, ka ņemot vērā [19.3] punktā norādīto pirmās instances tiesai pamatoti neradās saprātīgas šaubas par SIA "Tet" vainīgumu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā.

Tiesas kolēģija konstatē, ka pirmās instances tiesa spriedumā ir vērtējusi visus SIA "Tet" iebildumus, kā arī pirmās instances tiesa sniegusi argumentus, kāpēc pirmās instances tiesā lieta tika izskatīta rakstveida procesā.

Pirmās instances tiesa norādīja, ka 2023. gada 18. aprīlī, t.i., pēc tiesneses noteiktā paskaidrojumu un lūgumu iesniegšanas termiņa, tiesā saņemta sūdzības iesniedzēja rakstveida atsauksme un atkārtots lūgums par lietas izskatīšanu tiesas sēdē un liecinieku pieaicināšanu.

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 60. pantu tiesības izpildīt procesuālās darbības zūd līdz ar likuma, amatpersonas, augstākas amatpersonas, tiesas vai tiesneša noteiktā termiņa izbeigšanos. Dokumentus, kas iesniegti pēc procesuālā termiņa izbeigšanās, neizskata. Vadoties no Administratīvās atbildības likuma 60. panta, tiesa neizskatīja sūdzības iesniedzēja 2023. gada 18. aprīlī tiesā iesniegto atsauksmi un pieteiktos lūgumus, jo tie iesniegti pēc tiesneses noteiktā termiņa un vērsti uz tiesvedības procesa nepamatotu novilcināšanu.

Par tiesvedības novilcināšanu norāda arī apstākļi, ka, sagatavojot lietu izskatīšanai, ar tiesneses 2023. gada 9. marta lēmumu izlemts 2023. gada 6. februārī saņemtais sūdzības iesniedzēja analogs lūgums. Tāpat, iepriekš, ar tiesneses 2023. gada 3. janvāra lēmumu, nosakot rakstveida procesu, tika noraidīts sūdzības iesniedzēja lūgums par mutvārdu procesu.

Pretēji sūdzībā norādītajam, tiesas kolēģija uzskata, ka arī rakstveida process ļauj precīzi un objektīvi noskaidrot lietas apstākļus. Tas, ka pirmās instances tiesa lietu izskatīja rakstveida procesā nav uzskatāms par pieļautu procesuālu pārkāpumu un procesā iesaistīto personu tiesību aizskārums.

[19.6] Tiesas kolēģija vērtē sūdzībā [7.6] norādīto.

Gan sākotnējā lēmumā [2], gan Inspekcijas direktores pieņemtā 2022. gada 9. septembra lēmuma Nr. [...] 10. punktā [4] ir norādes uz vairākiem pārkāpumiem, tai skaitā gan attiecībā uz datu nodošanu ārpusstiesas parādu piedziņas uzņēmumam "Creditreform", gan attiecībā uz rēķinu izrakstīšanu klientam, kurš nav apstiprinājis līgumu. Līdz ar to

nepamatots ir sūdzības iesniedzēja apgalvojums, ka tikai tiesvedības laikā inspekcija ir norādījusi uz vairākiem konstatētajiem pārkāpumiem.

Tiesas kolēģija savu viedokli par rakstveida procesu pirmās instances tiesā jau izteica [19.5] punktā.

[19.7] Tiesas kolēģija vērtē sūdzībā [7.7] norādīto.

Tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu sūdzībā norādīto, ka SIA “Tet” veica saprātīgus risku mazinošos pasākumus un gadu laikā pierādīja savu efektivitāti, jo bija tikai viens šajā lietā pieminētais incidents, kas ir trešās personas veikta noziedzīga nodarījuma sekas.

Tiesas kolēģija konstatē, ka Lēmuma 11.1. punkta 1. un 4. apakšpunktā norādīts gan [...] gadījums, gan arī, inspekcijas amatpersonām veicot interneta vietnes <https://tet.plus/> un <https://mans.tet.lv/> apskati, konstatētais, ka SIA “Tet” sagatavoja līgumu, nevis uz pieteikumā norādītās personas vārdu, uzvārdu, bet gan, pamatojoties uz tās personas, kuras personas kods tika norādīts pieteikumā, vārda. Minētais norāda, ka tas nebija viens izolēts gadījums.

Tiesas kolēģija atzīst par pamatotu Iestādes viedokli, ka, ja šādu tehnisko risinājumu nepilnību varēja apiet vidusmēra iedzīvotājs, pārzinim, kura pienākums ir īstenot atbilstīgus tehniskos un organizatoriskos pasākumus, šādus riskus bija jāparedz. Līdz ar to apgalvojums, ka SIA “Tet” nav jānovērš riski, bet gan tie jāmazina, šajā gadījumā neiztur kritiku. Jāņem vērā, ka personas, kuras izmantoja sistēmas nepilnību, bija vidusmēra iedzīvotāji bez specifiskām zināšanām tehnoloģiju jomā un tādējādi neveica darbības, kas prasītu no tām nesamērīgas pūles un programmatūru ievainojamības. Šādas darbības ticams, ka īstenotu prasmīgi programmētāji, un attiecībā uz ko SIA “Tet” būtu krietni vairāk jānodrošina sistēmas drošība. Šādā gadījumā būtu pieļaujama risku mazināšana, jo tā saucamie “hakeri” rod arvien jaunus veidus kā “uzlauzt” sistēmas. Situācijā, kad parasts iedzīvotājs spēj apiet sistēmu, rodas pamatotas bažas par pārziņa īstenoto drošības pasākumu piemērotību un atbilstību konkrētajam riskam.

Tiesas kolēģija konstatē, ka no SIA “Tet” tika prasīta informācija, SIA “Tet” bija iespēja sniegt savu informāciju, savus viedokļus, paskaidrojumus, SIA “Tet” tika izsniegti lietas materiāli, kur SIA “Tet” redzēja gan aktus, gan visas darbības, kuras Inspekcija veica. Apstrīdēšanas stadija un arī mutiska lietas izskatīšana bija nodrošināta, kā to SIA “Tet” lūdza. Līdz ar to SIA “Tet” tika nodrošinātas visas iespējamās iespējas iesaistīties un SIA “Tet” nav pamata atsaukties, ka kaut ko nezināja vai nesaprata, jo procesa laikā SIA “Tet” bija iespēja iestādei jautāt, ja kaut kas nebija saprotams.

No 2022. gada 7. janvāra lēmuma izriet, ka pakalpojums Tet Plus savā būtībā ir elektroniskais pakalpojums, kura ietvaros tiek noslēgts līgums un tiek sūtīti dati. Vārdu savirknējums, kurš ir minēts lēmumā nemaina lietas būtību un šajā gadījumā pat ja pārzinim bija jautājumi, uz kuru pakalpojumu tas attiecas, tad pārzinim pusgada laikā kamēr tika veikta pārbaude bija iespēja to precizēt, ko SIA “Tet” nav darījis.

SIA “Tet” visas lietas izskatīšanas laikā bija iespēja sniegt savu viedokli, tikt uzklautātai un lietas materiālos ir pierādījumi tam, ka SIA “Tet” sniedza vairākus paskaidrojumus, saņēma visus lietas materiālus, SIA “Tet” bija nodrošināta arī mutiska lietas izskatīšana, līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka SIA “Tet” nebija iesaistīts vai nebija informēts par lietu.

Tiesas kolēģija, pretēji sūdzībā norādītajam, konstatē, ka Datu valsts inspekcija irņēmusi vērā visus SIA "Tet" sniegtos paskaidrojumus.

Tiesas kolēģija norāda, ka Inspekcijas pārstāve pamatoti vērsa uzmanību uz SIA "Tet" norādīto, ka principu pārkāpumi nozīmē, ka uzņēmums sistemātiski un globāli visos pakalpojumos neievēro personas datu aizsardzības noteikumus, tomēr šāda izpratne neatbilst ne inspekcijas praksei, ne tam kā Datu aizsardzības regula skaidro datu apstrādes principu ievērošanu, proti, princips kā tāds var tikt neievērots arī attiecībā uz vienu datu apstrādes darbību un uz šādu secinājumu norāda arī tiesa sprieduma 28. punktā – regulas pārkāpuma konstatēšanai pietiekami konstatēti vismaz vienu pārkāpuma gadījumu, kurā datu apstrāde nav veikta atbilstoši regulas prasībām. Līdz ar to katra datu apstrādes darbība ir atsevišķs nodalīts process attiecībā uz kuru tiek vērtēta principu ievērošana, proti, vispirms datu apstrādei ir nolūks kādam ir nepieciešami konkrēti dati, tad tiek vērtēts datu apjoms un tad no šiem diviem aspektiem tie skatīts vai tiek ievēroti datu apstrādes principi.

Tiesas kolēģija konstatē, ka SIA "Tet" norādīja, ka tiesiskā pamata esamība izriet vienīgi no Datu regulas 6. panta, kam Inspekcija pamatoti nepiekrīt, jo vispirms datu apstrādē tiek vērtēti principi. Viens no principiem Datu regulas 5. pantā ir likumīguma princips, likumīguma princips ir tas, kurš tālāk ģenerē 6. pantu, kas ir tiesiskais pamatojums, līdz ar to vispirms vērtējot to vai datu apstrādei ir tiesisks pamatojums neapšaubāmi tiek izvērtēts vai pastāv un ir ievērots likumīguma princips.

Tiesas kolēģija konstatē, ka Inspekcija pamatoti norādīja, ka SIA "Tet" bija tiesisks pamats apstrādāt to personas kodu, kas atbilda konkrētas personas vārdam un uzvārdam šajā pieteikumā, savukārt svešas personas koda apstrādei nebija tiesiska pamata, jo šī persona, kurai piederēja personas kods, nemaz nepieteica pakalpojumu, līdz ar to nebija sniegusi datus konkrētai datu apstrādei. Līdz ar to SIA "Tet" apgalvojums, ka tam ir bijis tiesisks pamats apstrādāt personas kodus, kas piederēja trešajai personai, neatbilst normatīvā regulējuma prasībām.

[19.8] Tiesas kolēģija vērtē sūdzībā [7.8] norādīto.

[19.8.1] Tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu sūdzībā norādīto, ka personas datu nodošana un personas datu noplūde nav viens un tas pats. Tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu SIA "Tet" secinājumu, ka SIA "Tet" ir piemērojis nepietiekamus aizsardzības mehānismus, tādēļ trešās personas ir varējušas piekļūt svešiem "Mans Tet" kontiem, un ka tā nevar būt datu nodošana, bet gan datu noplūde, kā trešās personas veikta noziedzīga nodarījuma sekas.

Konkrētajā gadījumā to nevar uzskatīt par datu noplūdi, ko veikusi trešā persona, jo tieši sūdzības iesniedzējs ir tas, kurš sagatavoja līgumu un izpaua klientam cita klienta personas datus. Pat, ja konkrēts klients ir rīkojies prettiesiski un norādījis svešas personas personas kodu, pārziņa pienākums ir novērst iespējamību, ka nepilnības tā sistēmās vai tehniskajos risinājumos paver iespējas datu prettiesiskai nodošanai, proti, ka pārziņa rīcībā esošie klientu personas dati tiek izpausti trešajām personām. SIA "Tet", sagatavojot līgumu pēc personas koda, nav pārlicinājies par personas identitāti un personas koda atbilstību personas vārdam, uzvārdam, kā rezultātā SIA "Tet", izpaua svešas personas personas datus citam klientam.

Tiesas kolēģija atzīst par pamatotu Iestādes norādīto, ka jāņem vērā līdzīgas atziņas, kuras norādījusi arī Eiropas Savienības Tiesa 2023. gada 14. decembra spriedumā lietā C-340/21, proti, ka gadījumā, kad personas datu aizsardzības pārkāpumu Datu regulas 4. panta 12. punkta izpratnē ir izdarījuši kibernetizācijas ierīcības un tādas “trešās personas” šīs regulas 4. panta 10. punkta izpratnē, par šo pārkāpumu nevar būt atbildīgs pārzinis, ja vien tas nav pavēris iespēju šī pārkāpuma izdarīšanai, neizpildīdams kādu no Datu regulā paredzētajiem pienākumiem, it īpaši datu aizsardzības pienākumu, kas tam jāpilda saskaņā ar šīs pašas regulas 5. panta 1. punkta “f” apakšpunktu un 24. un 32. pantu.

Tiesas kolēģija atzīst, ka tieši sūdzības iesniedzēja rīcība, proti, nepietiekama risku novērtēšana un pārziņa pienākuma neizpildīšana, veicināja pārkāpuma iestāšanās faktu.

[19.8.2] Tiesas kolēģija vērtē sūdzībā norādīto, ka ne Sākotnējā lēmumā, ne Lēmumā nav bijis skaidri definēts izmeklējamās lietas apjoms un potenciālā pārkāpuma apjoms, proti, vai tiek izmeklēta lieta par konkrētas personas datu apstrādi vai par vienu konkrētu pakalpojumu Tet Plus vai par visiem Tet sniegtajiem elektronisko sakaru pakalpojumiem.

Tiesas kolēģija konstatē, ka gan Sākotnējā lēmuma 5.7.5. punktā, gan arī Lēmuma 11.1. punktā ir skaidri norādīti SIA “Tet” veiktie pārkāpumi, tostarp kā katrs no tiem izpaudies un uz ko bija attiecināms. Lēmuma 11.1. punktā līdztekus konstatētajiem pārkāpumiem tika norādīts arī pamatojums un pierādījumi, kas apliecina pārkāpumu faktu. Sākotnējā lēmuma 5.7.5. apakšpunktā norādītie pārkāpumi ir lasāmi kontekstā ar visu lēmumu un tajā konstatēto.

Tiesas kolēģija ņem vērā Iestādes norādīto, ka pārkāpuma apjoms un potenciālā naudas soda apmērs būtu ievērojami lielāks, ja lieta tiktu attiecināta uz visiem SIA “Tet” sniegtajiem elektronisko sakaru pakalpojumiem.

[19.9] Tiesas kolēģija vērtē sūdzībā [7.7.1] norādīto.

Tiesas kolēģija vērtē sūdzībā norādīto, ka lietā nav cietušo, ko atzinusi arī inspekcijas direktore savā lēmumā, līdz ar to SIA “Tet” nav saprotams, uz kādiem ietekmētajiem datu subjektiem un tiem nodarīto kaitējumu tiesa atsaucas.

Tiesas kolēģija norāda, ka atbilstoši Administratīvās atbildības likuma 43. panta pirmajai daļai cietušais administratīvā pārkāpuma lietā ir fiziskā vai juridiskā persona, kurai ar administratīvo pārkāpumu nodarīts zaudējums vai nemantisks kaitējums un attiecībā uz kuru amatpersona vai augstāka amatpersona pieņēmusi attiecīgu lēmumu par cietušā statusa piešķiršanu. SIA “Tet” pamatoti norāda, ka lietā cietušo nav, vienlaikus cietušais Administratīvās atbildības likuma izpratnē un ietekmētie datu subjekti, kas uzskatāms par vienu no kritērijiem administratīvā naudas soda apmēra noteikšanai atbilstoši Datu regulas 83. panta 1. punkta “a” apakšpunktam, ir nošķirami jēdzieni. Apstākļi, ka lietā nav cietušo, nebūt nenozīmē, ka SIA “Tet” veikto pārkāpumu rezultātā netika ietekmēti datu subjekti. Detalizēts izvērtējums par ietekmētajiem datu subjektiem veikts Iestādes Lēmuma 13.1. apakšpunktā. Tāpat arī minētajā apakšpunktā skaidrots kritērijs naudas soda apmēra noteikšanai attiecībā uz datu subjektiem nodarīto kaitējumu.

[19.9.1] Tiesas kolēģija vērtē sūdzībā [7.7.1] norādīto.

Tiesas kolēģija vērtē SIA "Tet" sūdzībā norādīto, ka administratīvā pārkāpuma procesu nevar aizstāt ar pārbaudi, kurā privātpersonai nav nodrošināmas tiesības uz aizstāvību.

Tiesas kolēģija konstatē, ka administratīvā pārkāpuma process tika ierosināts pēc pārbaudes veikšanas, līdz ar to tie viens otru papildināja, jo tieši, pamatojoties uz pārbaudes rezultātā iegūto informāciju, tika uzsākta administratīvā pārkāpuma procesa lieta. Pārbaudes mērķis bija veikt saņemto ziņu pārbaudi, tostarp, pieprasīt informāciju no datu pārziņa un/vai apstrādātāja, lai konstatētu, vai personas datu apstrāde minētajā gadījumā vispār ir notikusi. Tikai tad, kad šāda informācija ir noskaidrota un inspekcijas rīcībā ir pietiekamas ziņas par iespējamo pārkāpumu, inspekcija lemj par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu. Līdzīgas atziņas ir norādījuši arī Administratīvā rajona tiesa 2023. gada 13. janvāra spriedumā lietā Nr. A420283521 18. un 19. punktā, proti, tiesa secinājusi, lai izlemtu jautājumu, vai ir pamats ierosināt administratīvo lietu vai izskatīt sūdzību pēc būtības un sniegt atbildi, vai atteikt izskatīt iesniegumu, jo jautājums neietilpst iestādes kompetencē, var būt nepieciešams ievākt informāciju, lai izvērtētu, vai personas datu apstrādes pārkāpums vispār ir noticis, šī pārkāpuma raksturu un piekritību konkrētai iestādei. Kaut arī minētās tiesas atziņas sniegtas administratīvajā lietā, tās vienlīdz attiecināmas arī uz administratīvā pārkāpuma procesu, jo pārbaudes veikšanas mērķis kā tāds nemainās neatkarīgi no lietas kategorijas.

Ievērojot minēto, nevar uzskatīt, ka pārbaude aizstāja administratīvā pārkāpuma procesu.

[19.9.2] Tiesas kolēģija vērtē sūdzībā [7.7.1] norādīto.

Tiesas kolēģija atzīst par pamatotu Inspekcijas norādīto par nepilngadīgas personas personas datu nodošanu parādu piedzinējam, proti, ka fakts, ka SIA "Tet" nenodeva nepilngadīgas personas datus nenozīmē, ka šī persona nav nepilngadīga, proti, tie bija SIA "Tet" uzskati, bet faktiski šo sistēmas nepilnību un risku mazinošo pasākumu trūkumu dēļ tieši nepilngadīgas personas dati tika nodoti parādu piedzinējam.

[19.9.3] Tiesas kolēģija vērtē sūdzībā [7.7.1] norādīto.

Tiesas kolēģija atzīst, ka tīši vai aiz neuzmanības izdarīts pārkāpums no regulas viedokļa nozīmē vai SIA "Tet" apzinājās vai neapzinājās, ka viņas rīcība var novest pie Datu aizsardzības regulas prasībām neatbilstošas datu apstrādes. Ņemot vērā to, ka ietekmes novērtējumā SIA "Tet" bija zinājis, ka tas tā var būt un viņš tik un tā ir ieviesis to pakalpojumu, un nav ieviesis zināmus risku mazinošus pasākumus, norāda uz to, ka pārzinis to izdarījis tīši, jo nevarēja to izdarīt aiz neuzmanības.

Tiesas kolēģija konstatē, ka pirmās instances tiesa pamatoti norādīja, ka izskatot sūdzības iesniedzēja atbildību par tā veiktajiem datu apstrādes pārkāpumiem, nav pamata vērtēt citu iestādes lēmumu par ar šo lietu nesaistītu trešās personas saukšanu pie atbildības atšķirīgos apstākļos (SIA "DEPO DIY"). Tiesai nav pamata uzskatīt, ka vienam pārzinim adresēts lēmums būtu attiecināms uz cita pārziņa veikto darbību tiesiskuma izvērtējumu.

Tiesas kolēģija nekonstatē SIA "Tet" norādītos vienlīdzības principa pārkāpumus tiesību normu interpretācijā un piemērošanā.

[19.9.4] Tiesas kolēģija vērtē paskaidrojumos norādīto.

Tiesas kolēģija norāda, ka apstākļi, ka Inspekcija izmantoja personu datus nav uzskatāms ne par provokāciju, ne uzskūdišanu, jo tā bija Iestādes izmeklēšanas darbība. Datu aizsardzības regulas 57., 58. pants paredz iestādei iespēju veikt izmeklēšanas darbības un datu revīzijas. Šajā gadījumā nebija citu iespēju kā pārbaudīt konkrētā pakalpojuma darbību praksē, lai saprastu to kādā veidā notiek datu apstrāde un vai ir pārkāpums vai nav. Iestāde citādāk nevarēja pārliecināties kā SIA "Tet" realitātē apstrādā personas datus.

Tiesas kolēģija norāda, ka tas, ka Inspekcija pārbaudē iesaistīja darbinieka māti nedod pamatu atzīt ka Inspekcija ir pārkāpusi Datu regulas vai Fizisko personu datu apstrādes likuma prasības, vai pieļāvusi citus procesuālus pārkāpumus.

[19.10] Tiesas kolēģija vērtē sūdzībā [7.7.1] norādīto.

Tiesas kolēģija konstatē, ka pirmās instances tiesa ir sniegusi detalizētus argumentus saistībā ar SIA "Tet" piemēroto sodu, kurus tiesas kolēģija atzīst par tiesiskiem un pamatotiem.

Iestāde apelācijas instances tiesā norādīja, ka tika ņemti vērā SIA "Tet" veiktie papildu uzlabojumi, kuru rezultātā naudas sods tika samazināts. Konkrētais gadījums ir pirmais, līdzīgu gadījumu nav. Jau iepriekšējā gadā SIA "Tet" bija ierosināta lieta un tika izteikts brīdinājums. Gada laikā Iestāde ierosināja 2 administratīvā pārkāpuma procesus pret SIA "Tet". Iestādei nav pienākums SIA "Tet" visu laiku izteikt brīdinājumu, Iestādes funkcija ir arī uzlikt sodu SIA "Tet".

Par naudas sodu un naudas soda atbilstību Iestāde norādīja, ka saskaņā ar Datu aizsardzības regulu ir jāņem vērā apgrozījums. SIA "Tet" apgrozījums konkrētajā finanšu gadā pārsniedz 200 000 000 *euro*. Attiecībā pret piemēroto naudas sodu procentuāli izsakot šis naudas sods sasniedz tikai 0,59 %, kas ir nedaudz vairāk par 0,5 % no apgrozījuma. Šis aspekts ir vērā ņemams un ņemot vērā pārkāpumu būtību un smagumu. Līdz ar to šis naudas sods ir ļoti samērīgs.

Naudas sods tika piemērots par tiem pārkāpumiem, kas tika fiksēti Sākotnējā un Iestādes Lēmumā.

Tiesas kolēģija uzskata, ka SIA "Tet" piespriesto sodu nav pamata mīkstināt, tas ir tiesisks un pamatots.

[20] Tiesas kolēģija norāda, ka katru sūdzības argumentu nav nepieciešams detalizēti argumentēt šajā nolēmumā, jo tiesas kolēģijas ieskatā, tie nav uzskatāmi par tik nozīmīgiem, kas varētu ietekmēt pieņemamo nolēmumu. Tiesu praksē minētais arguments tiek pamatots atsaucoties arī uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām. Kā vairākkārt atzinusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu (*sk., piem., 61. punktu 1994. gada 19. aprīļa spriedumā "Van de Hurk v The Netherlands" (iesnieguma Nr.16034/90)*). Tiesnešiem ir jāuzklausā visi argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (*sk., Eiropas Cilvēktiesību tiesas komisijas 1986. gada 13. oktobra lēmumu*) (*sk., Rīgas apgabaltiesas 2014. gada 19. septembra spriedumu lietā Nr. 130058313, 2014. gada 29. septembra spriedumu lietā Nr. 133064413*). Tiesas kolēģija iepriekš minētās atziņas ņem vērā.

[21] Tiesas kolēģija, ņemot vērā iepriekš norādīto [15] – [20], atzīt, ka SIA “Tet” apelācijas sūdzība [7] – [7.8] ir noraidāma, bet pirmās instances tiesas spriedums [6] atstājams negrozīts.

Tiesas kolēģija nekonstatē, ka pirmās instances tiesa nebūtu izvērtējusi un nebūtu ņēmusi vērā kādu būtiski apstākli, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā.

Tas, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja nepiekrīt pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, pauž atšķirīgu viedokli un nonāk pie citiem secinājumiem, nav atzīstams par tādu apstākli, kas būtu par pamatu tiesas sprieduma atcelšanai, jo tiesa pierādījumus novērtējusi atbilstoši likumam, tā jēgai un būtībai.

Sūdzības iesniedzējas argumenti nedod pamatu atzīt, ka tiesa nepareizi piemēroja vai iztulkoja kādu materiālo tiesību normu vai pārkāpa kādu procesuālo tiesību normu, vai nepareizi novērtēja pierādījumus.

Rezolutīvā daļa

[22] Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 213. panta pirmo un otro daļu, 227. panta pirmās daļas 1. punktu, 247. pantu, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

nosprieda

noraidīt SIA “Tet” apelācijas sūdzību.

Atstāt negrozītu Rīgas pilsētas tiesas 2023. gada 20. aprīļa spriedumu, ar kuru atstāts negrozīts Datu valsts inspekcijas 2022. gada 9. septembra lēmums Nr. [..], bet SIA “Tet” sūdzība noraidīta.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja
Tiesnese
Tiesnese

Aina Nicmane
Iveta Brimerberga
Signe Kalniņa

Dokuments elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu